РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 8-го МАЯ 1919. Ч. 54. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. THURSDAY, MAY 8, 1919. No. 54.

НІМЕЦЬКИМ ДЕЛЕҐАТАМ ВРУЧЕНО МИРОВІ УСЛІВЯ.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА МАЛИ ВІДСТУПИТИ ВІД ОБЛОГИ ЛЬВОВА. — ЛЬВІВ ПОЗА ОБСЯГОМ ГАРМАТНИХ СТРІЛІВ.

В Монахії відбуло ся масове розстріляне комуністичних провідників. — Поверх 5.000 увязнено.

ЛИТОВЦІ В ПАРИЖИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НАЇЗДУ ПОЛЬСЬКИХ ВІЙСК НА ЛИТОВСЬКІ ЗЕМЛІ.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ВІДСТУПИЛИ ВІД ЛЬВОВА.

Львів поза обсягом стрілів українських гармат.

ПАРИЖ, 5. мая. — Положене у Львові значно поправило ся, як се доносить вісти, одержані польським народовим комітетом в Парижи.

Телеграма доносить, що польські війска відперли Українців далеко поза Львів так, що місто не находить ся більше під огнем українських гармат.

КУБАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЕДЕ ПЕРЕГОВОРИ З ГРУЗИНАМИ.

Ухвалило навязати дипльоматичні зносини з Грузією.

ЛОНДОН, 4. мая. — Бездротна телеграма з Москви доносить, що кубанське правительство згодило ся навязати дипльоматичні зносини з грузинською державою.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД ПІД КОНТРОЛЕЮ ФІНСЬКИХ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ВІЙСК.

Большевики плянують наступ проти Фінляндії.

ЛОНДОН, 5. марта. — Фінські червоні гвардії здобули в Петрограді контролю, як се доносить телеграма з Копенгаген до „Дейли Мейл".

Вони увязнили в Петрограді членів данського товариства Червоного Хреста і роблять приготованя в короткім часі розпочати наступ проти фінських білих гвардій (війска теперішнього фінського правительства, яке є протибольшевицьке).

В неділю проголошено в Петрограді военний стан, як се доносить бездротна телеграма з Царського Села. Савєтське правительство іменувало для Петрограду комітет трох, даючи йому необмежену власть над містом і околицею.

Заворушеня в Москві.

ЛОНДОН, 6. мая. — В Москві згинуло в минувшім тижни 400 осіб, коли покликано війска червоної гвардії до здавленя ворохобні, як се доносять вісти, котрі наспіли до „Ексчендж Телеграф Ко".

До стрілянини прийшло, коли товпа домагала ся хліба, підносячи оклики „Проч з Леніном і Троцьким!"

Напад на ген. Горвата в Харбіні.

ВЛАДИВОСТОК, 5. мая. — На житє ген. Горвата, російського головного команданта в Харбіні, зроблено недавно замах. Однак напасника увязнено, заки він мав час кинути бомбу. При увязненю заговірників були помічні канадійські жовніри.

Програма правительства ген. Денікіна.

ПАРИЖ, 6. мая. — Телеграми, які тут одержано з Катеринодару, головної кватири правительства ген. Денікіна, доносять, що ген. Денікін подав державам аліянтів принципи, яких думає придержувати ся його правительство при відбудові російської держави.

Передівсім правительство ген. Денікіна поставило собі за ціль повалити большевицький режім і зєдинити Росію, скликуючи загальні установчі збори, переведені на підставі загального права голосованя.

Правительство ген. Денікіна буде за децентралізацією власти, обласною автономією і за признанем можливо як найширшої місцевої самоуправи. Воно дає гарантію повної релігійної і особистої свободи, заявляєть ся за установленем законів в цїли охорони робітничих кляс проти визиску, і переведенем корисних земельних реформ, які вдоволили би домаганя селян.

Надіють ся в Росії небавом великих змін.

ПАРИЖ, 6. мая. — Знавці відносин в Росії, які перебувають тепер в Парижи в штабах ріжних мирових делеґацій, висказують надію, що в протягу кількох тижнів прийде в Росії до великих змін.

Від півночи грозить большевикам поважна небезпека зі сторони Фінляндії, якої війска прямують на Петроград. Спільно з війсками фінського правительства оперує ген. Юденич на чолї 4.000 відділу, зложеного з Москалів. Ген. Юденич орґанізує свої війска зі селян, невдоволених з реквізиций, переводжених постійно большевиками.

Ген. Юденич заняв Петрозаводск, Олонець і Ладейное Поле, на схід від озера Ладоґи, здобуваючи отсим контролю над полудневою частию зелїзничого шляху, який веде з Колї. В сей спосіб відтято відворот большевицьким війскам, які оперують на півострові Коля і мурманськім побережу.

Коли би ген. Юденичови удало ся здобути Петроград, большевики будуть приневолені уступити в напрямі Москви.

На східнім фронті армія адм. Колчака посуваєть ся постійно на захід. Треба надіяти ся, що міста Вятка і Самара опинять ся вже небавом в її руках. Показуєть ся, що большевицькі війска не є всилї здержати наступу добре зорґанізованої сибірської армії.

Большевики, загрожені від півночи війсками ген. Юденича, від сходу війсками адм. Колчака, втративши на полудни Київ, який находить ся в руках протибольшевицьких, опинять ся небавом в дуже прикрім положеню военнім.

Злучені Держави не хочуть признати большевицького представника, Мартенса.

ВАШІНҐТОН, 6. мая. — Департамент заграничних справ подав нині урядово до відома, що правительство Злучених Держав не признало Мартенса представником російської соціялістичної федеративної савєтської републики.

Урядовий звіт звучить:

„Департамент вважає своїм обовязком подати до відома загалу, що Мартенса не принято ані не признано яко представника правительства в Росії, ані жадного иншого правительства. З уваги, що правительство Злучених Держав не признало большевицького режіму в Москві правительством, треба мати ся на осторозї супроти всяких представників, які видають ся за репрезентантів большевицького правительства.

Злучені Держави вербують 8.000 рекрутів на Сибір.

ВАШІНҐТОН, 6. мая. — Департамент війни видав нині розпорядженє в справі покликаня 8.000 рекрутів до військової служби на Сибіри. Орґанізованє сибірського відділу буде переводити ся в Сан Франціско. В міри напливу рекрутів будуть вони вислані кораблями у відділах по 500 людий. До військової служби на Сибіри можуть зголошувати ся лише бувші жовніри.

Під теперішну пору находить ся на Сибіри около 8.000 американського війска. Департамент війни має намір відкликати їх домів, а на їх місце вислати нові війска, зложені з добровольців.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В. МОНАХІЇ УВЯЗНЕНО 5.000 БОЛЬШЕВИКІВ.

150 большевицьких провідників розстріляно.

БЕРЛІН, 5. мая. — Одержані з Монахії вісти подають, що там розстріляно 150 визначнійших провідників комуністів. Правительствені війска увязнили в Монахії в неділю поверх 5.000 осіб.

Члена комуністичного кабінету, Ґустава Ляндавера, зліннчовано. Другого члена комуністичного правительства, Клінґельгофера, розстріляно на підставі засуду, виданого военним судом, як се доносить телеграма з Авґсбурґа.

З Монахії одержано також потвердженє вістки про розстрілянє головного команданта монахійської червоної армії, Енґельгофера.

Бувший німецький цісар просить о дозвіл повернути до Німеччини.

БЕРЛІН, 5. мая. — Бувший німецький цісар Вільгельм відніс ся з просьбою до німецького правительства, щоби воно дало йому дозвіл повернути до Німеччини і замешкати в його маєтности в Кадінен, як се доносить вістка з півурядових жерел.

Голяндія відмовить жаданю щодо видачі бувшого німецького цісаря.

ГАГА, 6. мая. — З політичних кругів доносять, що Голяндія відмовить жаданю аліянтів щодо видачі Вільгельма Гогенцолерна.

Комісія, зложена з найліпших знавців міжнародного права в Голяндії, якій поручено розслідити сю справу, предложила звіт голяндському правительству. Комісія поручила йому придержувати ся точно міжнародного права.

Правительство признає, що німецький цісар прибув до Голяндії яко приватна особа і в його справі має примінене голяндське право. Голяндське право признає 26 ріжних злочинців, задля котрих можна видалити чужинців, але ані один з тих злочинців не відповідає справі Вільгельма. Крім того після постанов голяндського права правительство може видати злочинця лише в руки сеї держави, де був сповнений злочин. В такім случаю воно могло би видати бувшого цісаря лише німецькій державі.

Голяндський премієр заявив, що як довго цісар не надуживає свого захисту до політичних цілий, він не може бути виданий.

Загальне переконанє є, що аліянти не мають правної підстави жадати видачі бувшого німецького цісаря. Голяндське правительство відмовить домаганю аліянтів, опираючи ся на законах голяндських, а видало би його лише тоді, коли би з тої причини грозила державі якась небезпека.

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Соціялісти побідили при виборах у Відни.

ВІДЕНЬ, 5. мая. — При нинішних виборах до міської ради у Відни віднесла побіду партія соціял-демократів. Християнські соціялісти, які доси мали контролю в місті, узискали лише кілька місць.

Се були перші вибори до віденської ради міської від часу вибуху війни.

НА ЛИТВІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Армія ген. Галера заняла Городно.

ВАРШАВА, 4. мая. — Польські війска ген. Галера борять ся дальше з успіхом проти большевиків і заняли місто Городно.

Вісти з боєвого фронту доносять, що большевицька головна кватира на східнім фронті находить ся в небезпеці.

Литовські війска зближають ся до Вильни.

БЕРНО, 4. мая. — Литовські війска посувають ся в Курляндії на 260-милевім фронті в напрямі Городна і Вильни, як се доносить литовське пресове бюро з Ковна.

Литовські передні сторожі заняли місцевости Сейкай і Вієвай, 24 милї від Вильни, та здобули міст, який веде через ріку Вілїю коло Чієскіс.

Недавно була вістка, що столицю Литви, Вильну, заняли війска польські, з нагоди чого польське правительство оголосило було заяву, що военні операції польської армії на Литві мають на цїли помогти Литовцям проти большевиків.

Тимчасом телеграма, яку одержала литовська народна рада в Ню Йорку від литовської мирової делеґації в Парижи, подає слїдуючу вістку:

„Поляки робили зусиля здобути Вильну, однак се їм не вдало ся і місто находить ся дальше в руках большевиків. Польські війска здобули Городно.

„Литовське правительство внесло протест до мирової конференції проти наїзду Поляків на литовські землї. Вслїд за тим мирова рада пятьох великих держав приказала Полякам і Литовцям припинити взаїмну ворожнечу, заявляючи, що військові успіхи не будуть мати впливу на справу приналежности територій.

„Мирова рада покликала до житя нову балтійську комісію, якої задачею буде розслїдити і полагодити справу литовську".

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

МИРОВІ УСЛІВЯ БУДУТЬ ВРУЧЕНІ НІМЕЦЬКІЙ ДЕЛЕҐАЦІЇ В СЕРЕДУ.

ПАРИЖ, 5. мая. — Нинїшний урядовий звіт доносить, що мирова конференція рішила вручити мирові услівя німецьким мировим делеґатам в середу, о годині 2.15 пополудни.

Меньші держави потвердили мировий договір.

ПАРИЖ, 6. мая. — Нині о годині 5.15 пополудни скінчило ся повне засїданє мирової конференції, на якім головна мирова рада предложила мирові услівя меньшим державам до затвердженя.

Отсим мировий договір зістав зовсїм викінчений і буде завтра предложений німецькій мировій делеґації.

На засїданю предложила головна економічна рада плян бльокади Німеччини на случай, коли би вона не ходїла приймити мирових услівій. Бльокада мала би на цїли зовсїм відокремити Німеччину економічно від всїх країв, не допускаючи до Німеччини сирих матеріялів і не даючи їй змоги вивозити товари поза свої границї. Мирова делеґація вважає, що се буде найбільше успішний спосіб, щоби змусити Німеччину до підписаня мирового договору.

Урочисте врученє мирових услівий відбудеть ся в готелю Тріянон.

ПАРИЖ, 6. мая — На засїданє, на якім відбудеть ся урочисте врученє мирових услівий німецькій мировій делеґації, будуть допущені мирові делеґати Злучених Держав, Анґлії і її доміній, Франції, Італії, Японії, Бельгії, Бразилії, Греції, Польщі, Портуґалії, Румунії, Сербії Хін, Сіяму, Панами, Ґватемалї Нікараґуи, Гаїті, Гондурас і чесько-словацької републики. Кождий мировий делеґат може взяти зі собою одного секретаря. Зі сторони Німеччини візьме участь в засїданю 6 німецьких делеґатів.

Число кореспондентів обмежено на 45; з того будуть мати аліянти 30 кореспондентів, держави невтральні 10, а Німеччина 5.

Італійські мирові делеґати повертають назад до Парижа.

РИМ, 5. мая. — Італійський премієр Орляндо і міністер заграничних справ, барон Соніно, відїхали нині з Риму о год. 10-тій вечером до Парижа.

Австрійські і угорські делеґати завізвані до Парижа.

ВІДЕНЬ, 5. мая. — Австрійські і угорські мирові делеґати відїдуть на мирову конференцію в Парижи при кінци сього тижня.

Мирова конференція візвала їх до Парижа на день 15. мая. Австро-угорська делеґація буде складати ся з 30 делеґатів, 20 секретарів і 4 кореспондентів. На чолї австрійської делеґації стане Дартляйн.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Румунські війска заняли Арад.

ЖЕНЕВА, 5. мая. — Румунські війска війшли до міста Арад, 145 миль на полудневий схід від Будапешту, і заняли примісток на ріці Тисї коло Чап, на північ від Арада, як се доносять вісти з Букарешту і Германштаду. Населене освободжених територій витає війска румунські яко своїх освободителів.

Румунські війска посувають ся наперед здовж цілого угорського боевого фронту і взяли 2.000 большевицьких жовнірів в полон, між тими богато австрійських і німецьких жовнірів. Крім того здобули 150 возів военних матеріялів.

На чолї війск, які борють ся проти мадярських комуністів, стоїть угорський полковник Кратохвіль.

Мадярські большевики відзискали місто Щольнок.

ЛОНДОН, 5. мая. — Війска угорських комуністів відзискали від Румунів місто Шольнок, над рікою Тисою, як се доносить угорська бездротна телеграма, датована в Будапешті в неділю.

Угорське комуністичне правительство вислало до австрійського правительства у Відни ноту, в якій висказує своє обуренє за те, що воно позволило захопити протибольшевикам у свої руки будинок угорського посольства у Відни, як се доносить бездротна телеграма з Будапешту.

У ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Аліянти мають намір признати фінську републику.

ПАРИЖ, 6. мая. — З політичних кругів доносять, що аліянти роблять приготованя, аби признати фінську републику.

Аліянти поставлять фінському правительству деякі услівя. Правдоподібно зажадають, щоби фінські війска заняли Петроград і привернули лад на полудневім фронті Фінляндії.

В ІРЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Айриські делеґати будуть допущені на мирову конференцію.

ДОБЛИН, 5. мая. — Френк Волш, член американсько-айриської делеґації, заявив нині, що урядові представники партії „Шін Фейн" будуть допущені на мирову конференцію в Парижи.

„Полковник Гаус повідомив мене, що урядові делеґати Ірляндії одержать дозвіл на поїздку до Парижа", заявив Френк Волш.

Анґлійськими баґнетами розігнано айриські збори.

ЛОНДОН, 6. мая. — Анґлійські жовніри з наїженими баґнетами розігнали вчера збори в Атлоне, Ірляндія, ранячи богато осіб.

Прибутє до Ірляндії американсько-айриської делеґації викликало в ріжних анґлійських кругах велике невдоволене. Її побут в Доблині вважають вмішуванем ся Злучених Держав до внутрішних справ Анґлії. В часописях появила ся остра критика політики Ллойда Джорджа і президента Вілсона. Часописи підносять з обуренєм, що Злуч. Держави не мають права мішати ся до справ Ірляндії.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

КУПУЙТЕ НОТИ ПОБІДНОЇ ПОЗИЧКИ СВОБОДИ!

Акція за Побідною Позичкою Свободи зближаєть ся до кінця. В суботу, дня 10. с. м. вечером, акція буде замкнена, а з нею буде замкнена ся остання позичка Злучених Держав.

Нехай замкнене сеї останної американської позички не оставить серед Українців ані одного, котрий має бодай малу ощадність, або може заощадити, купуючи ноти на сплати, хто би не був властителем ноти Пятої Побідної Позички Свободи!

Кождий Українець повинен вважати собі за честь бути властителем позичкової ноти американської републики, бо американські воєнні позички виграли війну для волі всіх народів.

А крім того кождий властитель ноти повинен знати, що він дуже розумно умістив свої ощадности, бо певнійшої і ліпшої льокації не міг би найти ніде у сьвіті.

Тож купуйте ноти; спішіть ся, бо час вже короткий!

І притім збирайте докладні списи Українців і Українок, що купили ноти, та через місцеві У. Н. Комітети або товариства посилайте до Головної Канцелярії У. Н. Комітету в Ню Йорку.

„ТШЕЦЕГО МАЯ".

Телеграма з Варшави, польської столиці, доносить, що дня 3. мая с. р. там було велике сьвято: обходжено память „конституції тшецего мая", себто тої конституції, яку в 1791 році була ухвалила польська шляхта у тійсамій Варшаві. Одушевлене, каже телеграма, було дуже велике і 40.000 людий брало участь в обході. Такесаме сьвято обходили Поляки також в других польських містах, а навіть в українськім місті Львові.

Що-ж то за таке славне сьвято?

Що то за польська конституція з 1791 року?

Історія така.

Шляхотська Польща гнила і розпадалась від внутрішної анархії і сваволі. Шляхотські зібраня, які називано „сеймами", були чистою забавкою, бо майже всі шляхотські „ухвали" поодинокі шляхтичі зривали про помочи „ліберум вето" (як один шляхтич крикнув „нє позвалям", то валив ухвалу цілого „сейму"). Нарід пропадав в крайній темноті, нужді і неволі-панщині, а пани гуляли і воювали між собою, та ще й чужі війска кликали в Польщу на поміч одному польському маґнатови проти другого.

Як чужі держави там загосподарились і пізнали розладну і розстроєну Польщу, то не диво, що подумали над найлекшою тоді річию в сьвіті — над розбором Польщі.

В 1772 році Росія, Прусія й Австрія порозумілись між собою і зробили перший розбір Польщі в той спосіб, що кожда з них дістала частину тодішної „великої Польщі", яка була Польщею тільки з назви, але по правді складалась з українських, білоруських, польських і литовських земель. Оголошуючи перший розбір Польщі, ті держави не потребували займати забраних земель, бо їх війска вже від кількадесяти літ находились в Польщі як дома. Вони по правді мусіли в 1772 році ще усунути свої війска з Польщі, а лишити тільки на тих землях, що від неї забрали, значить Росія оставила свої війска тільки на забраній частині Білоруси; Прусія на забраній частині Польщі між Познанщиною і Балтійським морем, а Австрія в забраній Галичині.

Сей перший розбір опамятав трохи Поляків. Тримаючись засади „мондри Поляк по шкодзє", вони скликали надзвичайний „сейм" до Варшави і зачали радити, як би Польщу ратувати.

Радили, радили, аж врадили в маю 1791 року свою конституцію.

Ся конституція була наслідуванєм принятої недавно передтим шведської конституції, яка була скріпила власть королївську і дійсно причинилась до скріпленя держави.

Поляки, котрим вже 100 літ передтим Петро Скарґа говорив, що анархія згубить Польщу, тоді того не бачили, але по розборі побачили і скасували „ліберум вето"; дали королеви більшу власть; а навіть містам дали заступництво у своїм славетнім шляхотськім соймі; тільки про селян забули, мимо того, що се було в часі славної французької революції, в якій французьке селянство здобуло землю і волю. Ту конституцію польський шляхотський „сейм" приняв дня 3. мая 1791 року, а проголошено її 5. мая тогосамого року.

Тасама шляхта, котра 19 літ тому назад на „сеймі" потвердила перший розбір Польщі і тойсамий король, котрий також тоді потвердив сей розбір, за 19 літ змінились і шляхта приняла конституцію, а король на неї присягнув.

Але вона ніколи не була в ужитю, бо скоро польська шляхта її убила.

В осени тогосамого року польські шляхтичі: Фелїкс Потоцкі, Северин Ржевускі, „гетман" Браніцкі, двох братів Косаковских і инші умовились повалити конституцію і в тій цїли поїхали до Петербурґа, до цариці Катерини, просити, „аби ратувала їх вольности". Цариця обіцяла ратувати ті вольности.

В маю 1792 року невдоволена польська шляхта зібралась у Фелїкса Потоцкого в Торговиці, на Поділю на Україні, і ухвалила просити царицю, щоби прислала своє війско для оборони їх вольностий. Цариця післала і вже 18. мая російський амбасадор у Варшаві повідомив польське правительство, що російське війско перейшло польську границю для оборони вольностий, загрожених новою конституцією. Нездарна польська армія, в якій визначив ся був відвагою Білорусин Тадей Костюшко, уступила і піддалась, а російська армія заняла Варшаву. Тоді польська шляхта скасувала ухвалену рік тому конституцію і король знов і сю ухвалу приняв.

Так той останний польський король, Станїслав Авґуст Понятовскі, а послушний слуга цариці, за короткий час три рази потрафив зміняти свою політику: раз приняв розбір Польщі, потім присягав на „конституцію тшецеґо мая", а опісля валив її разом з царицею і польською шляхтою, що була ухвалила ту конституцію. Була се польська коромеслова політика, яка знаменує цілу історію Польщі.

В рік пізнійше, 1793 року, цариця при помочи рублїв і війска перевела другий розбір Польщі, а небаром, в 1795 році, третий і останний розбір Польщі.

Упала була шляхотська Польща яко держава, але шляхта, як передше жила собі добре з людської праці і кривди, так жила і опісля, по розборах. Жила дальше не лише на польських, але й на українських, білоруських і литовських землях.

Тепер панська, шляхотська Польща відродилась і сьвяткує память тої конституції, яку тому 128 літ була ухвалила польська шляхта у Варшаві.

Тим обходом вона повинна пригадати польським селянам, що як „конституція тшецего мая" не дала була селянству жадних прав, таксамо і конституція Подеревского, яку він лагодить, не дає польським селянам тих прав, які їм слушно належать ся.

А тимсамим той обхід повинен би їм пригадати, що то сьвято польської шляхти, а не польского селянства.

Однак та недопущена до житя польська конституція була писана не тільки для Поляків, але також і для других народів, що тоді „належали" до тої „великої Польщі", яка є памятна яко історичний скандал.

Що та конституція не вратувала Польщі, то також і через ті чужі народи, які не хотіли польської неволї і яких невдоволенє було найбільшою силою, на якій Росія опиралась при розборах Польщі.

Тепер же Падеревскі готує свою нову „конституцію" також і для тих чужих сусідних народів, яких невдоволенє з Польщі цариця Катерина була використала для себе. І тому навіть у Львові він робив минулого тижня паради.

Такими плянами він нічого більше не може для Польщі приготовити, тільки нову війну, війну, яка мусить раз зробити конець історичній Польщі.

Поляки ще переконають ся, що зі своїми „конституціями" і заборами нічого не вдіють; але ся наука буде ще їх дорого коштувати.

ЗА АМЕРИКУ І ВОЛЮ НАРОДІВ.

На сім образку бачите імена героїв, що полягли в недавній европейській війні за американський прапор, за волю і свободу всіх народів, а особливо народів поневолених.



Ті імена є вибрані з листи страт, що полягли геройською смертию на полях бою у Франції. Кожде імя взяте з иншої народности. Кілько тут є імен, тільки народностий бороло ся під американським прапором. Однак всі вони були американські горожани; всі вони належали до тої републики, що все волю чоловіка і народу ставить на першім місци і все ставала готова до бою в обороні загроженої волї.

Вони полягли, але воля побідила неволю; вони людям живим оставили дальше діло — зорґанізувати освободжені народи, укріпити в них волю і дати їм змогу створити свої вільні народні републики.

Сю задачу поляглі на полях Франції герої оставили передівсім Америці, бо як вони вмирали, то вони були певні, що Америка се край, на якім вільні люди ніколи не можуть завести ся.

Дух тих поляглих героїв кличе нині до живучих: Поможіть правительству Америки в теперішнім часі перебудови старого сьвіта. Позичте йому гроший на довершене діла, а будьте певні, що воно зробить богато добра для волї всіх народів!

Підпирайте правительство Америки, а будьте певні, що воно буде обороняти волю всіх народів!

ДЕЩО З КОРОМЕСЛОВОЇ ПОЛЇТИКИ.

В осени минулого року „Народна Воля" (скрентонська) писала так:

> Резолюція поневолених народів Австрії, вручена з такими церемоніями президентови Вилсонови, має величезне значінє. Вона заявляє ся за тим, аби визволені з під Австрії народи зорґанізували ся після власної волї. Під резолюцією підписали ся репрезентанти Поляків, Чехо-Словаків, Українців, Ромунів, Югославян і Італійців.
>
> **Від Поляків підписав її Падеревський.** Чи розумів він її добре, як підписував і чи підписував він її дуже радо, **чи з примусу,** про се не маємо спромоги сказати. **Однакож те, що він підписав її в імени Поляків, означає фактично відреченє Поляків від історичної Польщі, бо ані Українці, ані Литвини нікоdin добровільно не згодять ся пристати до Польщі.**
>
> **Українці не потребують більше, чим держати ся того, на що підписав ся Падеревський.**

Сї слова пригадала недавно „Свобода" „Народній Волї" і тим її дуже розлютила. І, розумієть ся, всипала вона „Свободі" печеного і перченого леду ладну порцію.

Що її так вразило?

Заболїло її се, що „Свобода" сказала, що „Народна Воля" змінчива.

Але „Свобода" мусїла пригадати висше згадані слова „Народної Волї", а мусїла тому, бо так була згори заповіла.

В осени, дня 5. жовтня 1918, „Свобода", подавши сей повисший уступ з „Народної Волї", писала так:

> Се є важна заява „Народної Волї". Вона вправдї не знає, чи Падеревскі підписав резолюцію з примусу (о скільки знаємо, полїсменів там не було), але всетаки заявляє, що те, що Падеревскі підписав, означає фактично відреченє Поляків від історичної Польщі.
>
> **Тримаємо „Народну Волю" за слово і заповідаємо, що потягнемо її до одвічальности, як ані Падеревскі, ані Дмовскі, ані ґраф Собаньскі, ані ґраф Замойскі, котрих „Народна Воля" вважає за представників польського загалу, не додержать того відреченя.**
>
> Не ходить о те, чи Українці і Литовці годять ся добровільно пристати до Польщі. Галицькі Українці більше ніж 500 літ були в польській неволї проти своєї волї, але то ще не вистарчало для Поляків, аби зречи ся історичної Польщі. Поляки знають дуже добре, що ані Українці, ані Білорусини, ані Литовці не хотять добровільно належати до Польщі, однак вони собі з того нічого не роблять і не зрікають ся історичної Польщі, але насильно хотять її створити і ті народи поневолити.
>
> „Народна Воля" повинна тепер держатись тої засади, яку проголосила в отсих словах:
>
> „Українці не потребують більше чим держати ся того, на що підписав ся Падеревскі".
>
> **Се для неї вистарчить, тільки не повинна скакати і зміняти фронту.**

Отже заповівши наперед, „Свобода" мусїла додержати слова і додержала.

* * *

Зноваж дня 1. марта с. р. скрентонська „Народна Воля" писала так:

> Одну порцію печеного леду зрихтував п. Лотоцький з факту, що минувшого літа і минувшої осени „Народна Воля" боронила Чехів і Масарика, а тепер не тільки не боронить, а ще й подала статю, в якій критикує поступованє Чехів.
>
> Ціль п. Лотоцького очевидна: Показати на мнимну непостійність поглядів „Народної Волї".
>
> **Та кождий розумний чоловік знає, що відносини в теперішніх часах дуже скоро зміняють ся. Що було пять місяців тому, те не є тепер, а що є тепер, те майже певно не буде за пять місяців від нині.**
>
> Пять місяців тому не було за що ганити Чехів і не можна було їх ганити. І се є питане, чи навіть нині є ще за що їх ганити. Коли „Народна Воля" висловила занепокоєнє з теперішної чеської політики, то се занепокоєнє має стійність лише о стільки, о скільки воно основане на дійсних фактах. Як факти покажуть, що річ не має ся так, як ми собі її представляємо, то наші заключеня упадають.
>
> Пан Лотоцький робив в „Свободі" якраз противно. Він без найменшої підстави лаяв ціле минувше літо Чехів, як „фарбованих лисів" і найстрашнійших ворогів українського народу. Лаяв лише тому, що припускав, що Чехи можуть колись заключити з Поляками союз проти українського народу. Як той циган, що бив свого сина, аби не сідав на теля, яке може вродити ся від корови, що її циган сподівав ся колись купити, як роздобуде десь гроший.

Отже коромеслова політика дурно гойдала ся, то в сей то в той бік, а циган — як показуєть ся — таки мав рацію, бо сама чеська ґазета, „Ді Чехословак Рівю", за март 1919, подала, що Масарик був зробив в осени у Вашінґтоні тайну умову з вшехполяком Дмовским проти українського народу в Галичині.

*

Знова „Народна Воля" недавно писала так:

> „Нар. Воля" не мала її не має претенсій на непомильність. „Народна Воля" лишає такі претенсії для папи римського. Тимбільше, що помилку при обговорюваню біжучих подій тепер дуже легко зробити. **Тепер в протягу тижня відбувають ся більші зміни, чим бувало в протягу десяти літ.** А подробиці тих змін незвісні. Дуже часто треба їх лише догадувати ся. Обговорюючи сучасні події, ми звичайно не маємо на цїли більше, як те, аби найти правду. І як переконуємо ся, що у якімсь випадку ми колись до правди не дійшли, **ми з найбільшим вдоволенєм** признаємо ся до сего. Так робить і так повинна робити всяка чесна людина.

Отже каже „Народна Воля", що як тепер що тижня відбувають ся великі зміни, то вона тому не винна, що також зміняє політику. Як приходить зміна, то вона не може чекати, але також зміняєть ся. Скидає вовну і зміняєть ся. А може тільки рукавички скидає і зміняє політику. Бо ніби, як вже такі великі зміни є що тижня, то чому і в політиці не можуть бути зміни.

Чому би „Народна Воля" не могла бути одного тижня народна, а другого гетьманська, а третого королївська, а четвертого знов народна, а як треба то — большевицька?

Бо вона каже, що то сьмішно не змінятись, тож вона зміняєть ся, щоби не допустити до сьмішности, а заховати поважність.

Вродила ся сарака під знаком місяця білолицого, тай годі.

* * *

Був час, що „Народна Воля" большевиків лаяла немов би „Свободу" надгудсонську, але часи зміняють ся, а з часами все зміняєть ся і то що тижня, як не три рази на тиждень.

Як була дня 16. цьвітня с. р. телеґрама, що большевики заняли цілу Україну, то справа змінилась була так, що і політика „Народної Волї" мусїла змінитись.

Видно з бездротної телеґрами, що вона мусїла змінитись і, розумієть ся, змінилась.

Того дня „Народна Воля" у вступній статі писала так:

> Ленін може собі тепер говорити, що і вовк ситий і коза ціла. Україна справді дістала ся в руки большевиків і українське збіже, зелїзо і вугіль не є вже замкнені для Росії, **але й Українці мусять бути менше-більше вдоволені, бо під національним зглядом вони не програли.** О скільки видно, то большевики таки признають самостійність України. **Видно се з бездротної телеґрами** провідника угорських комуністів Белї Куна, до Леніна. Кун пропонує союз Угорщини, Росії і України для оборонних цілий. Сей чоловік, який має більше інформацій про становище російських большевиків, чим хто инший поза Росією, кладе Україну на однім степени з Угорщиною і Росією.
>
> Премієром совєтської України є справді не-Українець, **але з деяких донесень видно,** що він і не приготовляє ся бути українським премієром на завсїгди. Правительство Раковського уживає назви „тимчасове українське совєтське правительство". Значить, Раковський приготований в близькій будучности уступити місце чоловікови, що має більше довірє в Українців.
>
> В виду всего того виглядає, що **зовсім не мають підстави побоюваня деяких Українців, що з переходом України під власть большевиків Українці втратять свої національні здобутки.** В кождім разі нема на те доказів що Українці втратили під національним зглядом щось більше понад те, що замість чисто-українського правительства дістали правительство зложене як не в більшости, то бодай в великій мірі з не-Українців. Та чоловік не мусить бути якраз ворогом Українців, як він не є Українцем з роду. Нам звісні чужинці, що були більше щирі для українського народу, чим деякі родовиті Українці та ще й патентовані патріоти.

Як бачите зміна є, такасама як була на Україні.

Раз був добрий Терещенко, раз Грушевський, раз Скоропадський, раз Винниченко, раз Раковський.

„Подлук" зміни.

Яка зміна на Україні, такасама зміна зараз приходить і в політиці у Скрентоні.

Вона стоїть під знаком зміни і тільки чекає на маленький подув вітру і зараз змінюєть ся.

Але не попадайте в розпуку; бодріть ся!

В „Народній Волї" було бо писано сице:

> Як переконаємось, що у якімсь випадку ми колись до правди не дійшли, ми з найбільшим вдоволенєм признаємо ся до сего.

„Народна Воля" може ще мати найбільше вдоволенє, яким може поділитись і з читачами.

Тож бодрітесь!
І приготовляйтесь!
На зміну новую.

ГЕТЬ З ТАЙНИМИ ДОГОВОРАМИ!



Президент Вілсон, вірний давним засадам американської републики, поборює тайні договори між державами, які ще жадному народови не принесли користи, а шкоди немало, бо часто причинялись до воєн.

Італія тепер була висунула свій тайний договір з аліянтами на мировий стіл в Парижи, але — як можна було сподіватись — президент Вілсон перший узяв його в руки, аби здусити, а завести між народами щирі і чесні зносини, які не потребують тайности.

UKRAINIAN PREMIER ASKS WILSON TO END DISPUTE WITH POLES.

Holubovich Says His People Stand by Ethnological Plan of President; Will Abide by Fair Division.

STANISLAVIV, West Ukraine, April 2 (Correspondence of The Associated Press).—"There is no disorder and not a bit of Bolshevism among us," Premier Isidore Holubovich of the Ukraine told the correspondent of the Associated Press the other day. "Only recently we expelled two agitators from Moscow who were disguised as members of the Red Cross. We are anxious to have an Allied mission visit us and see the facts with their own eyes.

"Thus far The Associated Press correspondent is the first foreign journalist to be sent among us. We want the Americans to know us as a people who demand their rights and are willing to die for them. We are just plain, common people, without any aristocratic frills.

"We believe that President Wilson's ethnological plan is the only possible settlement of these dispute. We are willing to abide by any fair division by unprejudiced persons after they are properly acquainted with the subject."

Feared Allied Prejudice.

Premier Holubovich had been discussing the failure of the Allied mission to compose the differences between the Poles and the Ukrainians over the possession of the city of Lemberg. He pointed out that the Ukrainians declined to accede to the request of the Allied mission to stop fighting, because they believed the commissioners were disposed to favor the Poles.

"As at present organized there are two Ukraines," resumed the Premier. "One of them is composed of 5,000,000 Ukrainians in Eastern Galicia; the other of upward of 30,000,000 in the Ukrainian province of Old Russia of which Kiev is the capital. On January 1 we proclaimed a union of the two Ukraines, and our present relation is that of federated states. At the head of the directorate of five, of which one is our representative, is General Petlura.

Are Fighting Bolsheviki.

"Our relations now are largely a matter of exchange of commodities. Greater Ukraine furnishes us with sugar, wheat, leather and money. Nominally, General Grekov is at the head of the army, though ours is separately commanded.

"For the moment we are fighting the Poles, while the others are fighting the Bolsheviki, who are in possession of Kiev. However, there are among our troops many Cossacks from Poltava and elsewhere. We are absolutely of the same race as the Kiev Ukraines, speak the same language and have the same customs. The only difference is in the matter of religion. We are largely Roman Catholics, while the people of Great Ukraine are Orthodox. However, every religion is free among us."

Замітка: Се одна з кореспонденцій, які прислав до ґазет в Злучених Державах кореспондент американської Союзної Преси (Есошіейтед Прес), котрий приїхав на галицьку Україну спеціяльно розслїдити тамошні відносини і в своїх кореспонденціях представив їх цїлком безсторонно.

Ся кореспонденція була вже подана в українськім перекладі в 52-гім числі „Свободи" на першій сторонї.

УКРАЇНСЬКА НІЧ В НЮ ЙОРКУ.

В сю **суботу,** дня 10. мая с. р., в останний день акції за Побідною Позичкою Свободи буде в Ню Йорку для манїфестації за позичкою українська ніч, устроєна Українцями і управою Другого Резервового Дистрикту Побідної Позички Свободи.

Українці зберуть ся вечером перед 7-мою годиною в Народнім Домі при 217-19 Іст 6-та улиця, відки точно о 7-мій годині двигнеть ся український похід при звуках американської банди. Похід перейде 8-мою улицею до 5-тої евені і дальше 5-тою евенею буде іти аж до 44-тої улиці, а відтак перейде на схід до Парк евеню, на якій займе пять блоків, від 44-тої до 49-тої улиці.

Там власне буде уладжена Українська ніч, перед підвисшенем і пірамідою.

Буде співати нюйорський Український Хор в народних строях і будуть промови в мові українській і анґлїйській.

Початок точно о 8-мій годині.

Нюйорська Українська Громада, яка головно уладжує сю українську ніч, **просить Українок з Ню Йорку й околиці,** аби в суботу вечером (перед 7-мою годиною) прибули до Народного Дому **в народних строях** і взяли участь в поході. Також **всі українські товариства з Ню Йорку й околиці і всіх Українців взагалі просить ся до громадної участи в поході.** Добре було би взяти прапори.

Численним походом і громадним збором перед пірамідою та поважною поставою заманїфестуємо перед американською публикою нашу єдність, наше замилуване до орґанізаційної праці і наш патріотизм.

Приходіть самі і кличте других!

Очайдухи мають таку повагу, що чесні люди є уважані за дураків.

Законодавці не повинні бути законоломителями.

Лїпше будь варта чести, а не май її, ніж май її, не вартуючи її.

Хто тратить гроші, тратить богато; хто тратить приятеля, тратить більше; але хто тратить надію, тратить все.

Як би не надія, серце пукло би.

Пильність є матерію доброї фортуни.

Дитина в хаті є жерелом приємности.

ГРІХ КАЇНА.

Переглядаючи викази жертв на „Польскі Скарб Народови", збираних Поляками в Канаді і оголошуваних що тижня в польській пресі, знаходимо там з великим здивованем велике число українських імен і прізвищ. Деякі з тих виказів мають в дійсности більше українських ніж польських жертводавців. Чим се пояснити?

Найблизшим поясненем, яке нам насуваєть ся, се звісна вліздивість польських колекторів, яка доходить деколи до безличности, ну і — несьвідомість нашого українського загалу.

Чи ті Українці, що жертвували на „Польскі Скарб Народови", знають, на що ідуть ті гроші? Чи знають вони, що за ті гроші купуєть ся кулї, шрапнелї і машинові карабіни, якими мордуєть ся наших братів у східній Галичині за се, що не хочуть польським юнкрам позволити дальше рабувати нашу рідну землицю? Чи знає той Українець, котрий дав доляра, або й пятку на „Польскі Скарб Народови", що тим доляром може якраз заплачена та польська куля, що там поцілила в серце його рідного брата, або може й батька?

Схаменіть ся! Спомагане ворога, який мордує наших братів, се — братовбийство! А за братовбийство Бог назначив Каїна пятном, яке ніколи не зітреть ся!

(„Канадійський Українець").

БЕЗЛИЧНІСТЬ ПОЛЯКІВ.

Як ще хто не переконав ся про підлість Поляків, то безпечно переконаєть ся тепер, читаючи польську пресу і знаючи про завзяту боротьбу їх з Українцями о східну Галичину, до якої вони ставлять претенсії, яко до части „польскєго крулевства".

Польскі автократи виписують цілі словарі найпоганнійших епітетів на тих Українців, які словом або карабіном боронять себе перед напастними Поляками. Вони прямо до обриджена повторяють одні і тісамі брехливі факти, що начеб то східна Галичина повинна і мусить належати до Поляків, бо її населенє перевисшає Українців. Вони навіть на стільки безличні, що потрафлять подавати неправдиві числа статистики населеня східної Галичини, кажучи, що в східній Галичинї жиє аж сорок процент польського населеня, і тому, кажуть, східна Галичина не може творити українського краю.

Щодо правдивости сих статистичних даних вистарчилоб згадати, що сам Падеревский, теперішний премієр Польщі, виразно заявив в англійській пресі, що в східній Галичинї жиє лише 25 процент польського населеня. Та ми покищо се питанє оставимо на боці, а за те поглянемо, як з того становища представляєть ся та територія, яку Поляки вважають за польську.

Отже після статистики шовіністично-автократичних Поляків в цілій східній Галичинї українська меньшість виносить що найменьше стільки, скільки, на польську думку, виносить польська меньшість в східній Галичинї т. є. 50 процент. Ми отже скажемо щиро, що коли 40 процент Поляків є перешкодою, щоби східна Галичина стала українським краєм, то 40 процент Українців повинно бути бодай такоюсамою перешкодою, щоб цілу Галичину прилучити до Польщі.

А тепер придівім ся більшостям.

Самі Поляки не можуть заперечити, що тих 60 процент (після Падеревского 75 проц.) українського населеня у східній Галичинї, се вже справді чисто українське населенє.

Та зовсім инакше стоїть справа з тими 60 процентами не українського населеня цілої Галичини. Ті 60 процент — се не чисто польське населенє; воно складаєть ся з Поляків, спольщених і неспольщених Жидів та Німців. На самих Поляків припадає тут не більше як 45 процент, а решта се Жиди і Німці.

Значить, коли в східній Галичинї число українського населеня навіть після польської статистики виносить 60 процент, то в цілій Галичинї, яку Поляки окрикують перед сьвітом яко їх польский край, число польського населеня виносить всего яких 45 процент. Хто отже має більше право, панове редактори американських польських шмат, звати дану територію своєю „національною" територією: Поляки Галичину польським краєм, чи Українці східну Галичину українським краєм?

І коли можливе було політичне панованє Поляків на території, на якій вони творять всего яких 45 процент населеня, то тепер не є нічим дивним або неможливим політичне панованє Українців на території, на якій вони творять 60 процент. І знова, коли Поляки те своє політичне панованє на території, на якій вони творять всего яких 45 процент, уважали й уважають справедливим, то на скільки, більше справедливим є політичне панованє Українців на території, на якій вони творять 60 процент.

Все те — тоді, як би польські статистичні дані щодо східної Галичини відповідали дійсности; алеж бо вони від дійсности дуже далекі. Сам же премієр Польщі признаєть ся перед цілим сьвітом, що українське населенє східної Галичини виносить 75 процент.

Що більше, українське населенє займає територію східної Галичини компактною масою, підчас коли тих 25 проц. не українського населеня розкинене островами. Отже яка тут рація Поляків жадати східної Галичини і ставити претенсію, щоби вони там були пануючим елементом, щоб затримували там і на дальше політичну супремацію, яку мали до вибуху війни.

Та запитає неодин: — яким же шляхом Поляки осягнули змогу господаювати в Галичині наче в самостійній польській державі, як вони осягнули ту політичну супремацію? Ми отже коротко відповімо на се дивовижне для декого питанє: — Шляхи, якими Поляки осягнули політичну супремацію в Галичинї, ділять ся на три категорії: 1) цісарські і міністерські розпорядженя, 2) краєві закони і 3) адміністраційні зарядженя.

При помочи цісарських і міністерських розпоряджень переведено спольщенє цілого бувшого державного апарату в Галичинї. В міру того, як з державних урядів усувано німецьку мову і заводжено на її місце краєві мови, то польська мова завдяки польським заходам діставала щораз більшу перевагу над українською, аж вкінци дійшло до того, що в державних урядах польська мова стала урядовою чи пануючою мовою, а українська ледви толерованою. Сей процес польщеня тодішних державних урядів краю завершено цісарською постановою з 4-го червня 1869 р., на основі якої міністерство завело польську мову яко урядову у внутрішнім урядованю судівництва й адміністраційних властий краю.

Тимсамим шляхом розпоряджень спольщено також львівський університет, в якім зразу українська мова мала більші права ніж польська, та вкінци, завдяки міністерським розпорядженям, перемінила ся в перевагу польської мови.

Також в области шкільної адміністрації перші здобутки осягнули Поляки при помочи цісарського розпорядженя, на якім опирала ся організація галицької краєвої ради шкільної аж донедавна, значить кілька років перед вибухом війни.

Щодо третої категорії заводжуваня і скріплюваня польської супремації „адміністративним порядком" досить буде вказати, що намісниками Галичини були тільки Поляки та що кождий галицький намісник мав ширші повновласти від намісників инших тодішних коронних країв, а деякі з польських намісників Галичини були цілими деспотами. Вони мали повне право рішати всякі справи на некористь українського народу, а навіть видавати приказ жандармам стріляти та заколювати оборонців української справи.

Памятають сю супремацію польську галицькі Українці дуже добре; знають вони, чим вона пахне, і на дальшу таку супремацію ніколи не позволять. На таку польську супремацію не годить ся цілий цивілізований сьвіт. Отже даремні польські заходи і кошти в переконуваню сьвіта, що Поляки надальше повинні задержати ту супремацію, те панованє над українським народом у східній Галичинї. Сьвіт вже аж надто добре переконав ся, на скільки Поляки брехливі, підлі і безличні, тай поперття для своїх неслушних домагань не одержать від нікого. Не ті вже часи, щоб масненьким словам, вбраним в срібло та золото, вірили...

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСИ.

PITTSBURGH, PA.

Висьвітленє народної справи.

Від року тяжко хорує на голову в Пітсбурґу один віднанок, чи по просту сказавши, звичайний собі дурисьвіт. Хорує, і на його хоробу лїкарства нема. Вбрїло ся нещасливцеви в голову, що він ніщо инше як „політик", „патріот", „лїдер", „впливовець", „голова" і т. д. і т. д. — про що не подумай, то вже він всїм і є. Та не лихо в тім, що всяко він себе називає, а в тім, що як горячка його розбере (а дуже часто доходить вона в него до 115 степенів), тоді з лайкою нападає котонебудь і тим способом заспокоює свою гістерію. Річ у тім, що ся хора на голову людина своєю вонючою атмосферою заражує здоровий організм людства і запроваджує до заключеня, чи не здезинфекціювати сей сьмітник.

Від якогось часу сей панок поміщує свої брудні базґранї в часописи „Народне Слово", обкидуючи болотом усїх, котрі не хотять признати його „політичної зверхности". Врешті, мов пиний плота, вчепив ся той хорий тутешного товариства Сїч. Годї про щонебудь розправляти з тим на-пів божевільним, а на-пів спаралїзованим духово чоловіком, але що його базґранє може впровадити декого в блуд, длятого не зашкодить дещо пояснити.

Наше той хорий чоловік в 16-тім числї „Народного Слова" п. н. „Радикальна Сїч", що його „по череві зарізало", як довідав ся, що Сїч вступила до головної орґанізації в Ню Йорку. Каже той минимий сїчовик, що і він належить до Сїчи. Неправда! Він має сильну горячку і сам не знає, де належить. Накинув ся на старшину товариства, яка дбає о його розвій і не позволила запроторити Сїчи в руках галапасника, котрий читає на чужу власність. Чи се має бути обида, чи честь для старшини?

В доказ скажім таке: Хорий дописуватель в своїй безглуздій базґранинї дає такий поклик: „Тепер до вас, пітсбурські сїчовики. Не дайтесь загнати в кошару слїпих попів. Становіть свою незалежну Сїч і не випихайте своїми грішми чужих кишень. З тої каси в Ню Йорку і так нічого не буде. По заключеню мира сїчовики відійдуть до старого краю, а каса сїчова в Ню Йорку щезне, як камфора".

Ми позволимо спитати ся добрих людий, куди хорий дописуватель вказує належати нашій Сїчи? Відповідь ясна: — До Ганяка! Ганяк — се орґанізація!

Позаяк допись в „Народнім Слові" п. н. „Радикальна Сїч" дуже посвоячена з Ганяком, тому ми дещо більше спитаємо Ганяка.

1. Попередня Сїч, яка колись тут істнувала, розбилась, а в Ганяка осталось круглих сто долярів, які десь щезли як камфора. Чому Ганяк не віддасть народови народну працю?

2. Свого часу від уряду „Укр. Громади", де головним „головою" є Ганяк, було поміщено в „Народній Волї", що на будову Народного Дому вже мають поверх $4.000 (словами: чотири тисячі долярів), а днесь в „Народнім Слові" бачимо справозданє, що „Укр. Громада" має дотепер всего $1.700. Гей! А $2.300 де? Пане Ганяк! Може ви завважили, куди і хто ті гроші свиснув? Так то гроші народні! Ви кажете, що ви впливовий, „солїдний", народолюбний чоловік. Ану, вдарте ся в груди і скажіть, куди ті гроші пропали.

3. Ви патріот, пане Ганяк? Де поділи ся поверх $3.000, які зібрано в Пітсбурґу з „Укр. Дня"? Де? Пане Ганяк! Таж ви були одним з комітетових. Де народні гроші? Де сирітські гроші? Се-ж кров народа, се сльози сиріт! Ви вже три роки мовчите. Займали вилами як воду, обтерли губу і знова „лїдером" виступаєтесь? Хто ви є? Хто вас не знає? Чому не скажете, де сирітські гроші? Хто украв? Ви мусите предложити рахунок, бо правительство довідалось о тім і шукає. Звісенька притиснуть вас за пальці, а потім впишіте ви о горячки. А чи не сором тут і сором буде „там"?

Отсе наразі три точки, о яких отверто і щиро пан Ганяк повинен висповідати ся. Побачимо!

Для виразнійшого вображеня ідеї Ганяка звернїм увагу на се: чого Ганяк хоче і що з того виходить.

Поїхав Ганяк на „сойм" до Вашингтону і конечно хотів зістати „головою" Федерації — дістав копняка!

Поїхав Ганяк на „Укр. Зїзд" в Ню Йорку і хотів зістати головою Комітету — дістав копняка!

На річнім парохіяльнім мітінґу розпинавсь і за всяку цїну хотів зістати головою парохії — дістав копняка!

Хотів Ганяк зістати головою Сїчи і для своєї кишенї здерти більше ніж сто долярів з попередної — дістав копняка!

Не диво отже, що горячка когось там розібрала і по череві ріже, та на щастє в Мікіз Ракс редактор має ще досить незіпсутого паперу...

Коли вже хочуть Ганякови о провід Українців в Пітсбурґу, то він мусить вперед показати свої чисті руки, а відтак вишукати всі затрачені народні гроші.

Сїчовик.

ВІЗД ПАДЕРЕВСКОГО ДО ВАРШАВИ.



Одна газета осьтак представила візд польського фортепянового премієра до столиці Польщі. Польська товпа, несьвідома того, що він є слугою панських інтересів, кричить і витає його немов якого героя.

ГЕРОЙ БРЕХНІ.

(Посьвята І. Падеревскому).

Герой брехні, посивілий,
Музикант з заводу,
Ніби баран, сам кудлатий,
З жидівського роду.
Рабусь кругом, пусті крики
З себе випускає,
Вискакує, як скажений,
Кудлами махає.
Вие, наче вовк голодний,
Над „ойчизнов" плаче:
„Рабує нас, браця дроге,
„Те племне козаче.
„Галіцию, нашу землю
„Уже зрабували,
„Львів і Галич в свої руки
„Давно в нас забрали.
„Браця дроге, наше вроґі,
„Гайдамаки, встали
„Стрий, Перемишль, міста польські
„Від нас відобрали.
„Ми-ж донжими і вальчими
„О волбносьць народу,
„Для ойчизни укоханей,
„О цілість й свободу,
„Для ойчизни ми армиє
„Вже там посилали,
„Справедливу Польску нашу,
„Щоб нам збудували;
„Велькон Польскеи
„Од моржа до моржа,
„Би сходзіла, заходзіла
„Тилько польска зоржа".
Щоб сходила, заходила,
І для Польщі сяла,
Аби знова могла гулять,
Як колись гуляла.
Як теплую України
Кровцю розливала,
А невинні малі діти
На коли саджала:
Як безсильним жінкам груди
Живі відтинали,
Людий самих без засуду
В керниці кидали.
Як стріляли, наче птиці,
Дітий України,
Живих в дьохах мурували.
За якіж провини.
Ви мучили так кроваво,
Терором гуляли?
Волю, землю, княжі скарби
За що рабували?
За що людий у неволі,
У ярмі держали,
Тіло, мову закували
По душу сягали...
Закуть, мучить у кайданах
І стирать помало,
Щоб з закутої Вкраїни
І сліду не стало.
А в тім місци, щоб „крулество"
Нове виростало,
Свої руки у кров людську,
Щоб знову мачало.
І у сльозах, тяжких муках,
Щоб шляхта гуляла,
„Еще Польска не згінела",
Ревла, гукала.
Дітий своїх кричать, грабить,
Змалку научала;
„Нема Русі і не бендзе!...
На завше пропала".
Так кричали; та скували
Ярмом людські тіла;
Скувать душу не їх сила...
Жива улетіла,
І літала над могили.
Над ними співала,
Живим серцям ще надію
До житя вливала.
І ще хвильку мук, неволі
А пора настане;
Ярмо щезне, народ пірве
Проклятї кайдани.
Так співала душа жива;
Співала, літала, —
Народ слухав і ждав' хвилі...
І хвиля настала.
Повалились кроваві
Деспотів престоли,
Скуті сини України
Вирвались з неволі,
Щоби жити вільним серцем,
Свою волю мати,
Зрабовані землї свої
Назад відобрати
Від тиранів, що силою
Колись зрабували,
І на землях України
Свою будували
„Крулевськую", шляхоцькую
„Од моржа до моржа",
В наших сльозах купали ся
Як у росї рожа.
В України гірких сльозах...
Так довго гуляли,
Доки встали Гайдамаки
І з хати прогнали
Рабівників, що лїсами
Колись в хату вкрались,
У чужій же, наче у своїй,
Панами вже стались.
Добре чуже рабувати,
В чужім панувати,
Лиш як стали гнати з хати,
Почали кричати.
А із ними герой брехнї
Реве, викрикає,
І в сторону України
Проклін посилає:
„Те пшеклєнте гайдамакі
„Польскеи розбіяйон
„І од моржа аж до моржа
„Збудоваць не дайон".
Кричить, бреше, проклинає,
Сьвіт дурить, гукає,
Що воскресаюча Вкраїна
Польщу розбиває.
Реви далї, вражий сину,
Сьвіт темни брехнею;
Україна буде наша
Ми ляжем за неї.
Бреши лучше, розпинай ся
За не свою хату; —
За кайдани, що куєш їх,
Знайдеш ти заплату!

БОРОТЬБА УКРАЇНЦІВ З ПОЛЯКАМИ.

Англїйський кореспондент в Польщі, який перебував якийсь час з польським військом в Перемишли, в часї, коли ся твердиня знаходила ся в руках Поляків, яку недавно відібрали Українцї, подає опис пригод підчас спроби передерти ся через український фронт в першій половині марта. Між иншим кореспондент пише таке:

„Боротьба о східну Галичину, що є не меньше і не більше як війною між Поляками і Українцями за нафтові поля в сім богатім краю, лежачім між рікою Сяном а рікою Бугом, зійшли на боротьбу о здобуте Львова.

„Я щойно вернув з того фронту, де Поляки мусять боронитись перед впертими атаками українських війск, які перетяли зелізничий тор на 25 кільометрів від Львова, з чого є той наслідок, що Львів, місто з 250 тисячами мешканців, є тепер зовсім відтяте від сьвіта. Не можна там тепер післати анї амуніції анї жадних инших засобів.

„Роблено кільканайцять разів спробу вислати дещо літаками з Перемишля до Львова, одначе жаден літак, який вислано, не дістав ся анї до Львова, анї не вернув до Перемишля. Зі Львова продирають ся чутки, що там панує тиф серед населеня, та ще до того Українцї стріляють денно 21.000 шрапнелів на місто.

„Українцї хотять здобути Львів, а відтак вигнати Поляків аж поза ріку Сян, забираючи й „твердиню" Перемишль, окружену зі всїх сторін знищеними фортами, які тепер не представляють жадної оборонної вартости, бо велика їх більшість се купи румовищ. Колиб Поляки стратили Львів і Перемишль, се значить страта богатої східної Галичини, що спричинило би критичне положене правительства Падеревского, на яке чигають польські радикальні соціялісти, аби його повалити. Хотяй соціялістів в польськім парляменті є лише одна третина, але за се є вони дуже верескучі та ждуть на важну нагоду, щоби скріпити своє становище.

„Довкола Львова є повно окопів, простягаючих ся милями, з котрих війско атакує ворога, не наражуючи себе на страти; все подібне, як було на західнім фронті. Боротьба там одначе відбуваєть ся на меньшу скалю, бо головна активність є здовж зелізничої лінії, якою приходила пожива і засоби до міста.

„Щоби дістатись до Львова, Поляки мали один спосіб — панцирні поїзди, коли ще лінія не була перервана. Аби було безпечнїйше, то коли причіплювали споре число панцирних вагонів, локомотиву давали четвертою від переду. Одного разу я постановив передістати ся з Перемишля до Львова таким панцирним поїздом та постарав ся о позволенє від польського ґенерала Івашкевича.

„Якраз о півночи я перейшов через пермиську станцію, яка була прямо повною утікачів, — мущин, з великими червоними бородами, женщин з завмерлими очима та з плачучими дїтьми на раменах, з кождим сплячим і вештаючим ся то туди то сюди.

„Поїзд вже був готовий до виїзду, сніг сипав ся дрібненько згори і ми всі всїли до середини.

„Я знайшов ся в офіцирськім ваґоні, зараз за льокомотивою, яка була в середині поїзду з трома ваґонами попереду а трома ззаду. По довшім очікуваню поїзд виїхав зі стації. Через кілька годин я дрімав в розї переділки ваґону, в якій було дуже холодно; до того не було жадного випадку, який би розвіяв сю пригноблюючу монотонність сеї подорожи. Польські офіцири курили і грали в карти та час від часу заглядали до мапи.

„Думаю, що було десь около 4.30 над раном, коли мене вирвало з просоня сильне пукане в металеві окутя ваґону. Се був машиновий огонь Українців.

„В тійсамій хвилї поїздом кинуло і він нагло задержав ся. Сильна „дрож" перебігла від ваґону до ваґону. Австрійська полева гармата, уміщена в першім ваґоні, сипала стрілами в сторону Українців, а також з двох ваґонів поза нами посипав ся огонь з машинових ґверів на атакуючих. Рівночасно зараз понад мною польський офіцир, якого поцїлила куля в руку через верхний отвір, випорожнював свій револьвер з куль, посилаючи їх в темну ніч.

„Я тоді встав, та ледви поступив один крок, як мене звалило на землю сильне потрясене ваґоном, спричиненим сильною експльозією знадвору. Се був український шрапнель, який експльодував перед самісїньким ваґоном та зірвав шини. Супроти сього наш поїзд зачав сейчас цофати ся. По півгодиннім повільнім цофаню ним знова шарпнуло раптово так, що всї в моїм ваґоні покотили ся на землю і серед ґраду куль, які луcкали о зелізні стіни ваґонів, поїзд знова почав посувати ся вперед. Та не тривало се довго, бо за хвилинку експльодував шрапнель сим разом вже ззаду, одначе ще так, що не ушкодив шин.

„Врешті ваґоном знов шарпнуло і то так, що він мало не вискочив з шин, і в тїй хвили задержав ся. Я тоді доперва завважав, вийшовши з ваґону на сторону найліпше охоронену, що понад дахом кождого ваґона виставили перископи (яких уживають субмарини), а дальше вікном побачив, як кількох жовнірів-телеграфістів робили получене між дротами на стовпах а телефонічним апаратом в серединї поїзду до встановленя комунікації з Перемишлем.

„Я приглядав ся роботі сих телефоністів, коли став сьвідомим, що карабіновий огонь з другої сторони поїзду ставав щораз сильнїйшим, а дальше, що зпід ваґонів польські жовніри сипали кулями на Українців без віддиху. Я побачив, що атак тут горить повною силою і наслідком сього я всїв назад до ваґону та приглядав ся дальше атакови через отвір, яким стріляєть ся карабіном з ваґона.

„Через пів години я не міг бачити зовсім нічого, коли — вже свитало — я завважав дивно тихий ряд людий в польських уніформах, який виринав зпоміж подальших дерев і через отверте поле зближав ся до поїзду. В тїй громаді я здалека завважав кілька збитих груп, які несли своїх ранених товаришів. Цїла ся громада прибула до поїзду, з якого сипали ся безнастанно стріли на атакуючих Українців і помимо долїтаючих українських куль прямо всїла звичайними дверми до середини. Ранених же приміщено у ваґоні, який приладжено на взір полевого шпиталю.

„Ще один, або два рази поїзд цофав ся дуже скоро в наслідок огню українських полевих гармат, а коли вже видістав ся поза досяглість стрілів, повільнїйше покотив ся назад в сторону Перемишля. Около 11-тої години перед полуднем ми знайшли ся з поворотом на знищеній, зле понаправлюваній стації Перемишля".

Кореспондент дальше пише, що подаючи сей опис, хоче показати, в який головно спосіб ведеть ся підїздова війна на львівськім фронті. Він дальше говорить, що боротьба о сю „найбогатшу в сьвіті територію" є дуже вперта та колиб Поляки програли, то се було би для них болючою стратою.

Українцї знова зі своєї сторони ніколи не допустять до того, щоби їх власна земля, їх власний край, замешкалий майже виключно Українцями, дістав ся в руки чужих наїзників, якими є Поляки. Колиб навіть Полякам хвилево вдало ся взяти верх у східній Галичині, що їм не вдасть ся ніколи, коли не будуть діставати від инших країв великої скількости амуніції й оружа, і то не на довго, бо скорше чи пізнїйше Українці знайдуть способи, аби відвічних ворогів-гнобителів вигнати зі своєї хати.

Причина, чому Поляки вдержались доси у Львові, є та, що вони дістають велику поміч амуніцією і оружем і всякими иншими воєнними матеріялами, підчас коли Українцї борять ся проти ворогів майже з голими руками.

ҐІМНАСТИКА --- ТВОРЕЦЬ ЗДОРОВОЇ СУСПІЛЬНОСТИ.

(„Січові Вісти").

Ґімнастику розуміємо яко дисциплїнарне вправлюванє тїла або ума. Переводить ся ґімнастику також про помочи ріжних звичайних фізичних робіт, однак тодї вона не є дисциплїнарним карним вправлюванєм нашого тїла. Щоби наше тїло вправляти системою дисциплїнарною, на се люди основують спеціяльні інституції, товариства або орґанїзації, які занимають ся виключно сею справою.

Дивлячись на ґімнастику зі здорової точки погляду, признати мусимо, що вона дала сьвітови всьо, що у нїм є лише доброго; дала йому високу культуру, цивілїзацію, науку. Без ґімнастики не було би нинї в сьвітї „культурних народів". Лише одинока ґімнастика дала сьвітови те, що він сьогодня має. І сучасні поколїня зрозуміли вагу ґімнастики. Ми нинї є сьвідками тисячий наукових інституцій в кождім краю, де дисциплїнарно вправляють людський ум. В кождій школї практикуєть ся ґімнастику, дисциплїнарне вправлюванє ума молодих поколїнь.

І одна катеґорія ґімнастики, іменно: дисциплїнарне вправлюванє ума, розвинула ся нинї в сьвітї досить широко. Крім диких мешканців на деяких островах Великого океану, нема нинї народу, котрий не розумів би ваги шкільної інституції, котрий не розумів би вартости карного вправлюваня ума, котрий не хотів би признати, що лише умова ґімнастика двигнула його на високий степень культури. Нема нинї культурного чоловіка, котрий не заявив би, що лише наука, умова ґімнастика, впровадила його з темноти в сьвятиню знаня.

Сьвіт, люди — зрозуміли нинї вартість ґімнастики. Однак, як одна катеґорія ґімнастики: дисциплїнарне вправлюванє ума, розвинула ся нинї вже на велику скалю, так друга катеґорія: дисциплїнарне вправлюванє нашого тїла, чомусь-то не дуже великими кроками поступало і поступає вперед. І не помилимо ся, коли скажемо, що у кождого культурного народу є більшість умово розвинених, а значно меньше є таких, котрі є розвинені тїлесно. Се наслїдки занедбаня дисциплїнарного вправлюваня тїла.

Карликовата нація не має рації істнованя; її пригнете, убє, зітре з лиця землї сильна природа або фізично розвинений великан, инший нарід. І се треба памятати, бо так розуміли справу наші предки, котрі гуртували ся у військові орґанїзації, вступали до війська добровільно, бо там примусово вправлювано людий фізично. Ніхто не заперечить, що той нарід, котрий плекав у себе сильний мілїтаризм, той нарід є сильно розвинений фізично. Загляньмо до нашої історії, перекиньмо пару листків, і побачимо там сильного як дуб козака... Сильним його зробила військова дисциплїна, карна вправа фізична. Возьмім дальше на примір Нїмців, котрі донедавна плекали сильний мілїтаризм; кождий з них кріпкий, здоровий, черствий. Бо майже кождий з них служив при війську.

Але часи мілїтаризму, часи примусової ґімнастики вже проминули раз на все. Культурний чоловік повинен оглянути ся і пошукати иншого способу на дисциплїнарне вправлюванє свого тїла. Систему примусової мілїтарної служби повинна заступити система добровільного примусу, сьвідомого наложеня повинности на себе самого. Замісць військової орґанїзації повинна істнувати орґанїзація цивільна, і вона має завідувати справами фізичної вправи. Такою орґанїзацією в старім краю були Січи і Соколи, а тут, на іміґрації, є в Українців також така орґанїзація, „Січова Орґанїзація Українців у Злучених Державах", з головним осїдком в Ню Йорку. До неї повинні гуртувати ся всї сьвідомі Українці.

Ґімнастика очевидно не зробить малого і слабого чоловіка відразу великим і сильним, і не збудує відразу сильної суспільности. Треба років, аби слабий чоловік став ся сильним; треба столїть, аби збудувати сильну націю. А роки втікають і в житю нема двох виходів; є лише істнованє або смерть.

Тож коли хочемо, коли бажаємо, щоби наш нарід став колись сильним, щоби наші нащадки були здоровими тїлом і душею — мусимо безпроволочно забрати ся до карного вправлюваня нашого тїла і нашого ума. Здорова суспільність родить здорове поколїнє. Наші дїти, котрі будуть більше здоровими ніж ми, дадуть українському народови ще здоровійшу суспільність. А здоровлє ума і тїла развіє наш смуток, убє нашу мелянхолїйну вдачу; але таке здоровлє дасть нам лише ґімнастика!

ЧУТЛИВІСТЬ СЛОНА.

Загально припускають, що всї великі зьвірі полудневих непроходимих лїсів відзначають ся лютостию, однакож сього не можна сказати про слона, який є лютим лише тодї, коли боронить ся. Може жаден зьвір не є такий чутливий, як слон. Чого би не зробив для свого пана кінь, пес, кіт або якенебудь домашнє зьвіря, то все тесамо зробить також слон так скоро, як лише може. Однакож таке буває тільки тодї, коли з слоном добре обходити ся.

На сходї, в Індіях і Африцї, слонам не відплачують ся по заслузї за їх службу чоловікови. В Індіях на слона полюють, лапають і змушують працювати на великих складах будівляного матеріялу. В Африцї його істнованє загрожене через те, що чоловік убиває його, щоби дістати його зуби. Як тільки не буде потрібно слонової кости, то слон знов буде мати волю жити своїм звичайним житєм, а тодї він знов буде зьвіром дуже чутливим.











РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць цьвітень 1919 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ:

Сестрицтво Пресьвятої Богородиці в Локуст Пойнт, Мд.

В. 148. Біленька Феврона, Семеньків Елизавета, Семеньків Антоніна, Міськів Катерина, Семеньків Теодора, Семеньків Анна.

Братство св. Йосифа в Бенвуд, В. Вір.

В. 157. Ландяк Тимко, Ленчик Матвій, Снігур Григорій, Стронський Теодор, Душіль, Іван, Канюк Павло, Ладанай Григорій, Любчинський Яків.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Дяк Франціпіка.
В. 3. Сліжак Анна.
В. 1. Біцуняк Юлія, Івах Теодор.
В. 20. Ногаш Ксеня.
В. 22. Гумен Катерина, Шимко Пáська.
В. 24. Гуркевич Іван, Костюк Василь, Фамкін Филип, Полявський Михайло, Грущак Ілько, Футрик Евдокія.
В. 27. Боднарчук Павло.
В. 38. Кінь Франко.
В. 42. Скоробогата Зофія, Зайшла Анна.
В. 48. Кріш Іван.
В. 58. Ликтей Ева, Таньча Михайло.
В. 64. Гаврилюк Кондрат.
В. 65. Капусцінський Грицько.
В. 66. Гельмер Михайло.
В. 67. Гузій Максим.
В. 78. Кішка Михайло, Пеленка Вас.
В. 80. Грицак Теодор, Крупела Василь, Дякун Юлія.
В. 91. Туркас Николай, Боднар Петро, Караман Михайло.
В. 96. Крічковський Михайло.
В. 102. Дутковський Михайло, Лань Тимко.
В. 115. Бобич Марко.
В. 123. Булик Василь.
В. 135. Чарнецький Іван, Чарнецька Анастазія.
В. 140. Гальчишак Василь.
В. 143. Гнатів Василь.
В. 155. Куртяк Антін, Пізняк Теодор.
В. 160. Чопик Теодозія.
В. 161. Малий Андрей.
В. 169. Янковський Дмитро, Вибираний Петро, Вибирана Розалія.
В. 176. Вітушинська Анна, Деревяний Николай.
В. 183. Дубей Теодор.
В. 185. Кіс Стефан, Наконечний Вас.
В. 188. Шатковська Михаліна, Шатковський Михайло, Максимович Евдокія.
В. 191. Гучко Яків.
В. 193. Мамчур Марія, Мамчур Іван.
В. 199. Лабецький Іван, Дудурич Ів.
В. 204. Чорнявський Стефан, Арбора Михайло, Маріянчук Василь.
В. 211. Бояновська Стефанія.
В. 220. Трусяк Андрей.
В. 229. Панько Анна, Федишин Каролька, Панько Іван.
В. 235. Пороховник Николай.
В. 237. Михайлиця Петро, Даців Анна.
В. 245. Літвинюк Петро, Браток Іван, Хома Николай, Степований К. Андрей.
В. 246. Лех Іван.
В. 254. Бунько Теодор, Бунько Михайло, Карбовник Марія.
В. 259. Скротська Ольга Марія, Щурко Василь, Бардаховський Іван, Скриник Михайло.
В. 263. Войтович Яків, Гіпчинський Йосиф.
В. 270. Вусик Агафія.
В. 273. Хребор Іван.
В. 278. Ванюш А. Йосиф.
В. 29. Козопас Семен.
В. 296. Скрабут Данило, Курвач Петро.
В. 300. Гевало Василь, Попович Вас.
В. 320. Ракоч иІван.
В. 326. Періг Мих., Періг Леонора.
В. 336. Литва Іван, Толочкевич Петро.
В. 338. Янковська Михаліна.
В. 339. Скольська Олена.
В. 367. Бабій Антін.
В. 380. Махнич Стефан.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 14. Лелит Николай.
В. 22. Мальованчук Михайло.
В. 36. Онуфрик Зофія.
В. 55. Кривецький Теодор.
В. 56. Куляга Олекса, Адамяк Йосиф, Сенний Юрко, Гатала Конст.
В. 76. Бибель Мирко, Робак Стано.
В. 78. Кравець Григорій.
В. 81. Чикита Антін, Чикита Олекса.
В. 85. Гришко Іван, Сенюк Данило, Мартиняк Семен.
В. 102. Дороцький Николай.
В. 109. Твардий Франко, Тварда Анна, Шепиляк Онуфрей.
В. 119. Матильська Анна.
В. 121. Гуменний Василь.
В. 127. Клован Іван.
В. 139. Хомета Еміль.
В. 141. Семкіяш Теодор.
В. 146. Деркач Василь.
В. 159. Ляхович Йосиф, Ляхович Текля, Ляхович Михайло.
В. 192. Конрад Юстин.
В. 206. Білик Михайло.
В. 217. Бойчук Іван.
В. 237. Гладкий Стефан, Коцюбан Филип, Коцюбан Розалія, Ступіцький Леон.
В. 255. Булій Васько.
В. 258. Дурда Франц.
В. 277. Мотиль Сенько, Гриньків Василь.
В. 282. Масляк Григорій.
В. 316. Білик Василь, Скробач Сильвестер.
В. 317. Данилюк Онуфрей.
В. 321. Даців Дмитро.
В. 330. Друсяк Володимир.
В. 347. Гевчук Николай.
В. 355. Данько Федор.
В. 384. Глушко Василь.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 3. Сліжак Іван.
В. 24. Магун Николай, Магун Анастазія.
В. 34. Козопас Теодор, Козопас Юлія.
В. 42. Стецек Францішка.
В. 55. Корчинський Антін.
В. 58. Ликтей Петро.
В. 75. о. Мирон Стернюк, Лобур Василь, Ворко Ігнатій.
В. 94. Залицька Анастазія.
В. 99. Гавришко Михайло.
В. 102. Крук Дмитро.
В. 144. Лазорек Параска, Скульчук Анна, Чорний Петро.
В. 156. Кіс Іван.
В. 166. Балігроцький Яків, Балігроцька Гелена.
В. 167. Цепко Петро, Унисько Бартоломей, Унисько Клебінка, Унисько Андрей.
В. 175. Дяк Андрей, Марчишин Гр.
В. 191. Стангритчук Антін.

В. 217. Васьків Катерина.
В. 233. Ленчук Леопольд.
В. 237. Монастирський Олекса.
В. 241. Теренюк Максим.
В. 248. Ільчишин Григорій.
В. 347. Столяр Теодор.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 4. Рішко Тимко.
В. 6. Наливайко Теодор.
В. 14. Ісопенко Николай.
В. 21. Сербин Іван, Тилько Николай, Грицик Михайло, Каспрік Михайло.
В. 26. Гучко Григорій.
В. 31. Мельник Іван, Мельник Станислав, Мельник Стефан.
В. 45. Лівач Йосиф.
В. 47. Лабатий Семен, Пейс Стах.
В. 49. Дмитрів Михайло, Ляхманець Іван, Лібер Николай, Матуляк Дмитро, Горбатюк Семен, Яськевич Пилип, Тимочко Іван.
В. 52. Рабець Юрій.
В. 55. Ліщинський Ізидор.
В. 58. Островський Василь.
В. 67. Москалюк Петро.
В. 68. Насланець Андрей.
В. 69. Корпан Андрей.
В. 74. Рудий Теодор, Кравчук Теодозий, Пациковський Николай, Сойка Іван.
В. 75. Білик Григорій, Кочкодан Текля.
В. 78. Музичка Іван, Клюпчук Мих.
В. 79. Маліні Михайло.
В. 85. Сюсяйло Николай.
В. 87. Городиський Стефан.
В. 88. Гасюк Матвій.
В. 89. Баляс Іван, Хміль Антін.
В. 93. Хомка Анна.
В. 94. Пакуляк Ілія.
В. 95. Лавшин Николай.
В. 103. Федорович Ів., Вашук Стеф.
В. 121. Слободзян Олекса.
В. 124. Баляс Павло.
В. 133. Покришка Миколай, Зибик Григорій.
В. 136. Рибак Стефан.
В. 137. Фатій Теодор.
В. 139. Ліщовський Михайло.
В. 141. Костирка Петро.
В. 143. Кушнір Анна, Квасна Теодозія, Рак Параскевія, Кушнір Зофія.
В. 147. Бруцяк Михайло, Брочковський Людвік.
В. 151. Вонсович Катерина.
В. 153. Супра С. Леон.
В. 155. Кузів Іван, Салюк Пелягія.
В. 158. Ступак Катерина, Ступак Федор.
В. 164. Грищук Михайло.
В. 171. Клован Василь.
В. 180. Миколович Николай.
В. 183. Поточняк Василь.
В. 193. Ляхович Михайло, Ляхович Йосиф, Ляхович Текля.
В. 204. Лукасевич Василь, Грандей Евдокія, Грандей Филип.
В. 206. Чорний Василь.
В. 211. Зілінський Андрей.
В. 217. Баберусь Михайло, Дуда Онуфрей, Короташ Яким, Кубарич Ілько.
В. 218. Маланий Стефан, Сокіл Йосиф (син Стефана).
В. 238. Молинь Теодор, Вальчастий Григорій, Палюх Григорій, Вочастий Іван.
В. 243. Омелянчук Тадей.
В. 251. Завадський Іван.
В. 254. Подобінський Михайло.
В. 255. Дидьо Іван.
В. 259. Соловій Николай, Комаринський Дмитро.
В. 270. Артимяк Василь.
В. 274. Кіхтан Андрей.
В. 278. Котик Михайло.
В. 282. Пиндус Тимко, Пиндус Мелянія, Парибус Филип, Окінний Андрей.
В. 292. Салик Семен.
В. 296. Скрабут Павло, Майчик Михайло.
В. 324. Верес Стефан.
В. 336. Глушик Андрей, Коган Михайло, Лазука Антін, Воробель Дмитро, Кривнюх Василь, Сич Андрей, Стадник Йос., Загількевич Тарас.
В. 338. Кунька Мих., Кунька Марія.
В. 342. Коцаба Михайло.
В. 347. Пипюк Григорій, Пипюк Доминіка.
В. 354. Валог Людвік, Валог Агата.
В. 363. Леськів Никола, Кліщ Іван, Крива Анна.
В. 370. Вашиши нАнтін, Маляр Вас.
В. 388. Сліпак Павло.
В. 893. Фецатчин Андрей.
В. 400. Вус Михайло, Вергун Ник.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 14. Данилак Семен, Лукан Марія.
В. 36. Третяк Параня.
В. 49. Чорний Петро.
В. 50. Вілеготний Теодор.
В. 59. Голофчак Дмитро, Головчак Катерина.
В. 81. Корчинський Антін.
В. 113. Курчак Атанас.
В. 119. Магун Анастазія.
В. 146. Гриньків Онуфрей, Гриньків Александра.
В. 167. Козопас Теодор, Козопас Юлія.
В. 172. Гузір Николай, Небор Данило.
В. 218. Магун Николай.
В. 225. Якимів Іван, Якимів Катер.
В. 230. Зощак Михайло.
В. 235. Чепак Олекса.
В. 300. Кучман Строфан.
В. 316. Ковальчук Іван Курек.
В. 388. Ільчишин Григорій.
В. 396. Драгун Стефан.
В. 400. Пахолок Николай.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 95. Марикін Іван.
В. 98. Гевчук Андрей.
В. 104. Луців Анастазія.
В. 126. Книшук Дмитро.
В. 191. Смолин Петро.
В. 221. Дубас Анна.
В. 233. Міськів Петро.
В. 235. Кушнір Ігнатій.
В. 237. Шклярик Рудольф.

УВАГА,

котру кождий місцевий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць цьвітень 1919 року яко суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (мая) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця мая 1919 року, то в червни 1919 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняте), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю цьвітню 1919 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю маю 1919 орку, бо на другий місяць, т. е. в червню 1919 року вичеркне ся їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тілько на підставі нових аплікаций (просьб о приняте).

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю марті 1919 р. було членів в У. Н. Союзі	12.569
В місяцю цьвітни 1919 р. принято нових членів до У. Н. С.	117
В місяцю цьвітни 1919 р. принято наново в члени У. Н. С.	49
В місяцю цьвітни 1919 р. принято з переступними листами	33
В місяцю цьвітни 1919 р. прийшло з инших кляс посмертного	6
Разом	12.774
В місяцю цьвітни 1919 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок	129
В місяцю цьвітни 1919 р. взяло переступні листи (карти)	26
В місяцю цьвітни 1919 р. померло	9
В місяцю цьвітни прийшло з инших кляс посмертного	6
Разом	170
В місяцю цьвітни 1919 р. У. Н. Союз числив членів після сімох кляс посмертного	12.604

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса D $100	8
Кляса A $250	465
Кляса AA $500	5.165
Кляса B $750	276
Кляса C $1000	6.621
Кляса BB $1500	63
Кляса CC $2000	6
Разом	12.604

К. Кирчів, гол. предс. У. Н. С.,
С. Миляновмч, гол. рек. секр. У.Н.С.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".



ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви зложили отсі добродії:

431. Лансфорд, Па. М. Струс $5.00
432. Індіяна Гед, Па. С. Яблонський $2.00
433. Ню Йорк, Н. Й. І. Пянак $5.00
434. Діспледж, Іл. Я. Новосад $5.00
435. Аллентавн, Па. Збірка на концерті в честь Т. Шевченка $30.00
436. Гаррісбург, Па. М. Краснопольський $3.00; В. Чайківський, Ганка Шафран, С. Газда і М. Питльований по $1.00 — Разом $7.00
437. Лайонсфолс, Н. Й. П. Паращинець $5.00; І. Павлів $2.00. — Разом $7.00
438. Філаделфія, Па. С. Михновський $2.00
439. Русселтон, Па. На руки п. Г. Собкова зложили: С. Дервай $10.00; Г. Собків і М. Мельник по $6.00; О. Мелень, М. Демчина, І. Гункевич, М. Наконечний і І. Сакаль по $5.00; Мельник, Ю. Різак, М. Цокан, С. Солтис і С. Гриб по $2.00; М. Бідовський $1.50; І. Білинський, В. Солтис, М. Смитанюк, Й. Кбор і П. Крисько по $1.00; меньшими жертвами $1.80. Разом $65.30, а по струченю коштів пересилки, надіслано $65.00
440. Іст Шікаго, Інд. На руки п. Д. Волошина, предсідателя тов. ім. Богдана Хмельницького, зложили слідуючі: В. Сапіга, Д. Волошин, В. Ярмола, П. Белзецький, І. Наконечний і І. Татарин по $5.00; М. Лазорчик, А. Вихованець, І. Лацкевич, Ю. Яжик, І. Скамай і А. Рибак по $2.00; С. Ковальський, М. Доротяк, І. Доротяк, М. Кінчак, М. Ярема і А. Левицький по $1.00; М. Наконечний 50 ц. — Разом $48.50
441. Скрантон, Па. Н. Й. Місцевий У. Н. Комітет надіслав дальну збірку, а то готівкою $675.00, Ліберти бондами $300.00 і Вор Сейвінґс Стемпсами $70.00. — Разом (виказ жертводавців надійде ся і оголосить ся пізнійше) $1,045.00
442. Обурн, Н. Й. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: Гр.-кат. парохія і Тов. „Запорожська Січ" по $250.00; о. Д. Кульматицький, бр. св. О. Николая, Йосиф Стець, Гук Тацька, Ждан Теодор, Лэцай Михайл, Коцовський Іван, Комарницький Іван, Саврак Николай і Гуменецький Іван по $50.00; Намісняк Демян, Стащук Іван, Сипливий Николай, Сірий Михайл, Саврак Дмитро, Оліїнник Теодор, Лапай Стефан, Гузиляк Іван і Балаш Юрко по $25.00; Юнаш Йосиф, Іванів Марія, Кривка Матвій, Оліїнник Олекса зібрав, Малиса Іван Стахів, Баран Онуфер, Коваль Михайл, Маннарчик Тимко, Мригвуд Семен, Мільчаковський Олекса, Мозола Ромзн, Попак Дмитро і Луб Дмитро по $20.00; Барвінчак Стефан, Кащак Петро, Наміснк Михайл (молодший) і Цимбал Онуфрій по $15.00; Андрашко Стефан, Шкір Анна, Пилипчак Яцко, Горбаль Олекса, Мисятинський Іван, Бодрачок Василь, Грубий Григорій, Наміснк Іван (старший), Полянський Андрій, Мардзінський Стефан, Кузів Анна, Бискош Аквилина, Марзінський Іван, Оліїнник Олекса, Бакайса Михаїл, Сушкевич Василь, Телебан Михайло, Каюн Федір, Качуряк Іван, Пиріг Бартко, Саланський Михайло, Майковський Стефан, Гульчанський Іван, Гульчанський Стефан, Цибаль Андрій, Мельник Стефан, Шкапяк Антін, Клюп Василь, Сливка Петро, Сірук Кость, Пилипчак Йосиф, Годзян Стефан; Водянський Григорій, Дашівський Іван, Грубяк Стефан, Куземка Григорій, Сестрицтво Матери Божої, збірка на хрестинах у Коковського Івана і Якіба Юрко по $10.00; Куземка Семен, Ченейка Онуфер, Мокринський Яким, Комарнїцький Йосиф, Дичко Юлія, Халанич Василь, Мотика Антоніна, Майковичі Антошко, Міхалечко Стефан, Базяк Кость, Гоншовський Михайло, Тарбій Михайло, Слободяк Дмитро, Тира Анна, Адамовський Михайло, Бакайса Іван, Бігуняк Іван, Софінський Петро, Гаврилюк Василь, Стефанишин Пилип, Кравець Николай, Смуток Василь, Десятинський Тимко, Тарбай Андрій, Тарбай Єва (дочка Андрія), Вінцентий Іван, Пишняк Павло, Писарчик Григорій, Мурис Михайло, Кулішак Іван, Грубяк Стефан, Цимбрак Петро, Мільчаковська Матрона, Теноровичі Іван, Ромяк Николай, Лемко Николай, Мельник Василь, Шкарняк Андрій, Гіньківський Стах, Дудець Семен, Ротко Ольга, Гудз Григорій, Нусь Василь, Денега Максим, Вільчинський Михайло, Рошей Андрій, Федичкевич Андрій, Фалат Онуфрій, Марків Григорій, Вільчинський Антошко, Кіт Василь, Кукта Михайло і Польчинський Михайло по $5.00; УВАГА: Жертводавці, котрі зложили сеї датки на руки тов. „Запорожська Січ": Орищин Григорій, Кагаияк Григорій і Денейка Марко по $10.00; Заяківський Іван і Пасечник Семен по $5.00, а разом $210.00 з каси товариства, з представленя із коляди. Кащак Петро дав на віче галю за дармо. — Разом $2.190.00
443. Реціи, Віск. Ф. Супік $5.00
444. Русселтон, Па. І. Малярук $5.00
445. Русселтон, Па. О. Білинський $5.00
446. Ню Брітейн, Конн. Г. Яцук і М. Бойка по $5.00. — Разом $10.00
447. Бостон, Масс. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: Козовик Марко, Клюка Стефан і Стефан Сільр по $25.00; о. Довгович Володимир, Бодрак Евдокія, Шаюк Пилип і Пінь Стефан по $10.00; Войтків Олекса $5.50; Чопик Стефан, Марущак Лука, Бойко Стефан, Шевчук Лука, Рудий Петро, Жовтюк Андрій, Проців Петро, Паласка, Заверн Марія, Шеремета Ярий, Панас Йосиф, Омайло Олена, Юрасик Михайло, Чопик Ілія, Чічко Іван і Боднар Петро по $5.00; Антонюк Сава, Ставничий Ілія, Гриценко Катерина, Шегда Микола, Мокрицький Антін і Шафранський Павло $2.00; Бідак Михайло (старший), Яворівський Олекса, Балко Іван, Ничай Іван, Довганчук Михайло і Гриценко Лука по $1.00; Мельничук Василь і Поворознік Василько по 50 цнт. — Разом $214.50
448. Лібург, Па. З коляди: В. Пітик, Т. Бега, Г. Кароверський, П. Яйко і І. Марчук по $5.00; О. Пітик $3.00; Я. Бугера $2.50; Д. Марчук, С. Самборський, М. Сенів, Г. Костюк, І. Яйко і Н. Наплинський по $2.00; С. Пітик, І. Плазак, Н. Куль, О. Павлишин, С. Лисчак, М. Яйко, Н. Локович, Д. Гринькіт, П. Шмігель, К. Кутрович, Н. Павлишин, Н. Угринчук, М. Котик, Т. Бандурак, О. Прислинський, Д. Буцяк, В. Богак, М. Саковська, В. Грицишин, М. Лавришин, П. Гринишин, П. Бошняк, А. Галицький, Т. Моздір, М. Гадайчук, Ф. Моздір, М. Кухарчук, І. Хомяк, Я. Білан, Н. Ощарів, М. Федюк, Н. Біцан, Н. Федюк, І. Іванишин, Й. Здиня, В. Пристанський, Н. Волосенчук, Д. Гуцуляк І. Балич, І. Петелюк, В. Назарук і І. Домський по $1.00; меньшими датками $9.50. — Разом $95.00

РАЗОМ $3.746.00.
Попередно оголошено $48.301.16.
ЗАГАЛЬНА СУМА $52.047.16.

Ню Гейвен, Конн. На суму $302.00 оголошену попередно під ч. 403, зложились слідуючі добродії: Агафія Бундзяк $50.00; Українська Спілка $25.00; М. Мурин $15.00; А. Мурин, Г. Куць, П. Понятишин, П. Кобильняк і М. Федишин по $10.00; Д. Грек, О. Маркіза, Я. Барицький, Н. Стойко, Т. Ліщан, о. Ф. Кисільовський, Н. Пелех, П. Березіцький, Г. Заборський М. Сампара, Т. Ткач, С. Воляник, В. Сойка, В. Маляр, О. Поха, Г. Савчук С. Воляник, П. Василик, П. Кінащук В. Яцків, І. Третяк, П. Василків, Н. Пересада, Я. Лисак, П. Федишин, С. Ільків, В. Козачок, Н. Лотоцький, С. Загайкевич, І. Прусляк, Й. Кругашев ський, В. Денсла і І. Оліїнник по $5.00; М. Гуцуляк $3.00; С. Сливка $2.00; Д. Пучкур і І. Вольний по $1.00.

Чеки і моні-ордери просить ся висилати на імя Ukrainian National Committee, а висилати на адресу касієра: Rev. N. Pidhorecky, 22 E. 7th St., New York, N. Y.

Український Народний Комітет

ЗАПІР

Є ВЕЛИКОЮ

НЕБЕЗПЕКОЮ

котра потягає за собою ріжні недуги та прикрі недомагання: Заналене сліпої кишки, забурене утроби, нестравість, брак апетиту, завроть голови, немилий віддих, нечисту кров, шкірні вихиди як прищі, чиряки і т. д., безсонність, нервовість, знехоту до житя.

Сьвітової слави КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ лічить запір, а тим самим і всі недомагання, які викликує ЗАПІР.

НЕ ПИЙТЕ гіркої соли, не уживайте пігулок прочищаючих. Не пийте так званих „гірких вин", бо викликують слизовині жолудкові корчі, почім в короткім часі вертає знова стара біда ЗАПІР. Увільніть ся від тих клопотів раз на все. Купіть ще днесь КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ЛІЧНИЧЕ ВИНО, а побачите як добре воно ділає. КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ увільнить Вас від запору, додасть Вам здоровля, сили та кріпкости. Будете знова веселим, охочий до праці і забави. 44ц02

Памятайте, що звертаємо гроші, хто удоволить, що КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ не є таким як пишемо. КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ коштує: одна бутелька $1.25. Дістати в аптиках, в складах, у наших агентів або впрост від властителів:

D. WRÓBLEWSKI & Co.
196 East 4th St., (B-1),
NEW YORK, N. Y.

ВІД ПРОПУКЛИНИ ГИНЕ РІЧНО 7,000 ЛЮДИЙ.

Сім тисяч людий кождого року сходить зі сьвіта, а погребні карти подають за причину їх смерти „Пропуклину". Чому? Понеже сі нещасливці занедбали свою справу і не звертали уваги на признаки сеї недуги, яке обявлялось свербленем. Чи і Ви занедбуєте себе через ношене перепасок, пасів і інших річей? Перевязка є „лайлішим случаю, не є нічим иншим як неприкметним пристосованем — неналстивою підпорою від валючою ся стіни і не можна її уважати за успішнійшу ніж лише за механічний прирад. Тиснене перевязки здавлює циркуляцію крови, і позбавляє ослаблені мязи з тої найбільше потрібної їм помочи.

Одкак наука найшла спосіб, і кождого терплячого від підвязок, остаем запрошуєсь до БЕЗПЛАТНОГО випробовання тайну у своїй власній хаті, нової методи за Plapao, яка є одиноко науковою, практичною і успішною в лічению пропуклини. Сьвіт досі знає.

Plapao приклад прижимений щільно до тіла, не може ніяк зсунутись з місця, а тимсамим, не може розтирковати пропуклину ані втискати ся в тіло. Мягкий як вельвет, легко закладати, недорогий. Доужитя як в часі роботи так і в часі спаня без пасків, спряжок і спружин.

Виробуйте вже за мінимі отвір пропуклини, бо пропуклина з природи сама НЕ ЗАСУВАЄТЬ СЯ. Вишліть свое імя ще нині до Plapao Co., Block 3038, St. Louis, Mo., на безплатну пробу Plapao і по зобів інформації. 33—

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АВОКА, ПА. Відділ 326-тий подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що звичайний мітинг відбудеть ся дня 11. мая, точно о годині 2.30 пополудни. Кождий член має явити ся, бо є важні справи до полагодження. Неприсутний член заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — Я. Сьвсар, предс.; І. Соколовський, секр.

ВЕСТ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеть ся дня 11. мая в галі Мік Ніхол, 62 уд. Вест Філядельфія. Просить ся, щоби члени зійшли ся, бо є важні справи до полагодження. Кождий член мусить явити ся і виповнити свої залеглости, бо в противнім разі буде строго караний або суспендований. Дальше ся подає до відома, що мітинг має явити ся в суботу, 10. мая, у згаданій галі о годині 3-тій пополудни до буде розвинене нашого українського прапора. Поважані Члени! Явіть ся всі на сю урочистість, бо се є сьвято серед нашого народу тут в Вест Філядельфії, бо се буде розвинене прапора, котрий представляє волю і свободу нашого народу. — Й. Коковинський, предс.; І. Белюх, кас.; В. Волочанський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. З огляду на похід всіх українських товариств в Ню Йорку, котрий відбудеть ся дня 10. мая б. р., мітинг тов. „Запорожська Січ", від. 117, відбудеть ся дня 8. мая, о годині 8-мій вечер. Просить ся всіх членів прибути зздля дуже важних справ. Котрий член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари. — И. Деревянка, секр. фін.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, подає до відома своїм членам, що звичайний місячний мітинг буде в неділю, 11. мая, в 2-гій годині пополудни, в домі тов. Ам. Горожан, 822 Н. Франклін ул. Просить ся всіх членів, аби зійшлись на мітинг, бо є важні справи до рішення. Буде ся принимати нових членів до товариства і до У. Н. Союза після статута. Українці! Приходіть і вписуйте ся в члени нашого товариства, чим забезпечите свою родину перед випадком. — Ф. Малик, секр. рек.

ГУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Вільна Україна", від. 116, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеть ся 11. мая, точно о годині 2-ій пополудни, в галі Лісоп під числом 16 Мейн стр. Просить ся всіх членів, аби явили ся на мітинг, бо кождий привів хоч одного нового члена зі собою. Принимаєть ся до товариства і до У. Н. Союза після статута. — Я. Шаравара, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Уряд тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, подає всім місцевим і позамісцевим членам до відома, що звичайний мітинг відбудеть ся в слідуючу неділю, 11. мая, точно о 10-тій годині рано, в галі церковній при Чарлз улиці. Просить ся всіх членів, аби явили ся на час і вирівнали свої залеглости, а особливо довгуючі члени за гроші. Також членів, котрі переховують церковні ленти у себе дома, нехай принесуть їх до галі. Контролори мали здати минувшого місяця квартальний звіт, а тому, що їх не було, мають сего місяця то зробити. Отсим повідомляєсь громаду, що наш секретар п. М. Перця, що його неприсутність на чотирох мітингах дала почин до резиґнації. Товариство приймило се до відома і назначило на рек. секр. п. І. Марусина. Просить ся йому доручити безпроволочно протоколярну книжку і всі інші друки. Всіх Січовиків просить ся на гімнастичні вправи в суботу вечером, точно о 7-мій годині. — О. Собчак, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", від. 59, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітинг відбудеть ся в неділю, 11. мая б. р., в 1-шій годині пополудни в Сібовій галі, 108 Косут ул. Кождий член обовязаний явити ся на означений час і заплатити свої залеглости, бо в противнім случаю буде суспендований. — М. Галькевич, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаєсь)

ПОШУКУЄТЬ СЯ ДЯКО-УЧИТЕЛЯ до гр.-кат. Церкви в Cohoes, N. Y. Услівя са.: 1) Мусить мати гарний, тенорови голос. 2) Знати добре нотний церковний спів. 3) Знати загальний спів. 4) Мусить провадити денно школу (около 100 дітий). 4) Найдальше до 2-ох місяців мусить дати представлене, аматорську виставу або хор. концерт. 5) Мусить бути самосьвідомим Українцем. 6) Першість мають ВП. Дяко-учителі, котрі потрафили би заложити банду. 7) Хор тут істнує один з лучших на околиці, вишколений ще б. п. Тимкевичом. 8) Єсли ще не стоїть, мусить вписати ся до Товариства „Дякоучителя". 9) Має бути тверезий, не арогантський, що до обходження з людьми і сьвященником. 10) Може бути жонатий або самотний Парпачі. хай не плачуть ся. 11) Платня на початок 60 дол. місячно і доходи від дзвоніня. Зголошеня прошу слати або через Товариство Дякоучителів, або впрост на адресу: — 49—

REV. JOHN OSTAP,
Ruth. Cath. Priest,
198 Ontario St., Cohoes, N. Y.

Пошукую МИХАЙЛА ЛУЦІВ, син Олекси, з села Нагорянка, повіт Бучач, Галичина. Перебував в Канаді. Хто би про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: M. CYGANIUK, Box 338, Hammond, Ind. 54-6

Пошукую ГНАТКА ОРИНИЧ, з села Новосілки, пов. Лісько, Гал. Давнійше перебував в Wilmerding, Pa. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголосити ся на адресу: MIKE ZIATYK, 5 Dow Street, New Haven, Conn. 53-55

Пошукую свого брата ВАСИЛЯ ГРИГОРКА, з села Садки, повіт Заліщики, Галичина. Перед роком перебував в Торонто, Канада. Хто би про него знав, або Ти сам брате, прошу зголосити ся до: F. HRYHORKA, 118 Almyra Ave., Monroe, Mich. 53-54

Пошукую НІНУ ІВАСІКУФ, з міста Сколе, Галичина. Хто би про неї знав, зволить написати до: M. YABLONSKA, 2014 N. 10th St., Sheboygan, Wis. 53-55

ПОШУКУЮ меньких з цілковитим удержанем на кілє літо, або і на стало, при українських, інтелігентній родині, на контрах, але не дуже далеко від Ню Йорку, для жени і 2 малих дітей. Голосити ся прошу, при рівночасним подаю услівя на адресу: S. DEMBITSKY, 52 E. 7th Street, New York, N. Y. 53-55

Хто має на продаж ІРМОЛОГІОН церковний, прошу зголосити ся на низшу адресу: THEODOR CZEMERYZ, 208 Vine St., Canonsburg, Pa.

Пошукую в дуже важній справі брата ВАСИЛЯ ПОСИПАНКА, з Ружаник, повіт Жовква, Галичина. Хто би о нім знав, або він сам, зволить ласкаво зголосити ся до: CATHARINE POSYPANKIWNA, 13 St. Marks Pl., New York, N. Y. 54-56

Де є КАТЕРИНА і ДАНИЛО ШУРГОТ, Гляде за ними швагер Данило Квасниця, котрий находить ся в італійській неволі. Адресувати: DANIEL KWASNYCIA, Prisoner, Asp. Kadetto, Aderno, Secilia, Italy. 54-5

Де єсть мій брат НИКИТА КОВАЛЬЧУК, з села Красносілля, повіт Збараж, Галичина. Перебував в Монтреалі Канада. Хто би знає де він є, прошу написати до: PAUL KOWALCZUK, 225 E. 28th Street, New York, N. Y. 53-55

Отсим повідомляю всіх інтересованих, що моя теперішна адреса як слідує: ONUFREY HRYNKIW, Ramey, Pa., Clearfield Co. 53-54

ПОШУКУЮ свою жінку КАТЕРИНУ КОГУТ (з фамілії Цибак), з села Ясінь, повіт Лісько, Галичина. Втікла від мене це 15. серпня 1918 р. з бордером Захарком Бутрим, з села Чистогорбе, повіт Теребовля, Галичина. Забрали з собою 2 дітий, 9-літну дівчинку Марію і хлопця Івася, однорічного. Жінка худа, жовтаве волосе, на переді 2 золоті зуби, віком 27 літ. Ті ловцівлив малого росту, около 30 років, має чорне волосе, з ними двома дрібними дітьми. Хто би про них знав і дасть мені знати, дістане $25.00 нагороди. Або Ти сама жено, як перечитаєш се оголошене, поверни до мене, а все Тобі забуду, най-лише діти не бідують. MIKE KOHUT, 70 Tames Ave., Hellertown, Pa. 52-54

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

В справі помочи полонених Українців в Італії.

(Спеціяльно для „Свободи").

Довідуємо ся, що Український Народний Комітет висилає в сих днях свою делеґацію до Вашінґтону, щоби перед тамошними федеральними властями порушити справу помочи для полонених Українців в Італії, котрих число виносить округло 100.000. Всякі вісти, які надходять з Італії, вказують, що українські полонені, котрі походять виключно з Галичини, Буковини й Угорщини, находять ся серед прикрих обставин і безпроволочна поміч є для них конче потрібна. Українські жовніри терплять на ріжні недуги і зносять голод.

Українська Народна Рада в Канаді вистарала ся о дозвіл в канадійських властий вислати українським полоненим в Італії поміч в поживі. Комітет порішив отже просити федеральні власти, аби вони дали дозвіл Українському Народному Комітетови й інтересованим інституціям вислати до Італії медицини і лїкарську поміч для українських жовнірів. — Комітет порушить також справу висилки медицин і лїкарської помочи для армії Петлюри на Україні, яка бореть ся проти большевицької навали.

Детективи поломили двері української читальнї.

(Спеціяльно до „Свободи").

Двері української читальнї, яка містить ся під ч. 358 Вест 38 улиця в Ню Йорку, зістали виломані, а в нутрі річи понищені і чартер товариства „Любов", 194 відділу У. Н. Союза, побитий. Микола Лесюк, секретар товариства „Любов", доносить: „В суботу, 2-го мая 1919, о 7-мій годині вечером я прийшов до нашої читальнї приготовити ся до зборів, які мало мати товариство „Любов", відділ 194 Українського Народного Союза. На зчудоване я застав двері до читальнї поломані на кусні, а в середині крісла і столи поперевертані і чартер побитий. Цїла читальня зрабована. Я поспитав „гавзкіпера" про причину, а він заявив, що детективи арештували в тім домі 15 Греків, котрі грали в карти, а відтак злетїли на долину і розбили двері в читальни. Про сю справу я повідомив предсїдателя Української Громади в Ню Йорку, п. П. Задорецького, і дістав від нього відповідь, що він передав сю справу адвокатови".

Земля для жовнірів.

Міністер внутрішних справ, Лейн, виготовляє тепер свій проєкт на обезпечене жовнірів перед будучностию. Сей проєкт, коли він вже буде готовий, міністер Лейн предложить парляментови. „Кожда стопа землї у Злучених Державах — говорить Лейн — повинна приносити користь для нас і для цїлого сьвіта. Нїхто не має права перебувати у Злучених Державах, коли він не хоче працювати. Через те я хочу вислати жовнірів на фарми. Я хочу устроїти нові господарства після нової системи, яка вдоволяла би хлопця і дївчину, жінку і мужа. Я домагаю ся, щоб парлямент дав державі 100.000 акрів землї в кождім стейтї. Ту землю я подїлю на відповідно великі господарства і фарми та дам для кождого жовніра, котрий схоче на ній працювати. Уряджене на фармі буде таке, що ним буде вдоволений кождий. Будуть добрі дороги, гостинцї, електричне осьвітлене, ґіґієнічні мешканя, школа, церква і телефони з фарми до мешканя".

Пять днів тижневої працї в Сієтл.

Промислово-будівельна Рада в Сієтл, Вашінґтон, увела з днем 3-го мая систему пятидневного тижня працї для своїх 6.000 робітників. В суботу і неділю не працюєть ся. Думають, що в сей спосіб будівельний синдикат зможе затруднити більше робітників ніж доси.

В Дітройт є досить працї.

Під сю пору, коли в більших містах держави дає ть ся відчувати великий брак працї, то в Дітройт, противно, дає ть ся відчувати великий брак робітників. Обчислено, що кождий жовнїр може мати пять робіт, а кождий цивільний дві роботи, коли хоче ть ся працювати. Роботи є головно по фабриках, бо цїлий Дітройт є лише промисловим містом. Причина, чому бракує робітників, є та, що фабрики видалюють з роботи всїх чужинців, котрі відносять ся ворожо супроти сеї держави або її правительства та ширять большевицьку пропаґанду. Треба памятати притім, що фабрики в Дітройт платять своїм робітникам найлїпше зі всїх фабрик в краю. — Таку заяву видано в головній кватирі дітройтського Червоного Хреста.

Нова недуга кинула ся.

Лїкарі в „Бладжет Меморіел" шпитали, в Гренд Репідс, Мішиґен, ствердили новий рід недуги, яка там кинула ся. Жертвою сеї недуги вже впало шість осіб. Один лїкар сказав отсе про сю нову недугу: Нова недуга є щось в роді інфлюенци, але сильнійша і небезпечнійша. Доси ми її ще не могли розслїдити. В хорого дуже скоро розвиває ть ся запаленє легких, він стає нарятом і вмирає".

Нова радикальна орґанізація.

Радикальні елєменти в Спокейн, Вашінґтон, переслїдувані стейтовими і місцевими властями, основали собі недавно нову орґанізацію під назвою: „Лїґ фор Демокраси ет Гом", яка має заступити орґанізацію Промислових Робітників Сьвіта, соціялістичну партію і безпартійний союз. Орґанізатори заявляють, що поробить ся стараня, аби сю орґанізацію поширити на цїлі Злучені Держави. Відзнакою нової орґанізації є біла стяжка, в долї котрої вибито американський прапор.

„Українське самовизначене".

Під таким наголовком нюйорський „Глоб" помістив в числї з 6-го мая 1919 р. отсей лист Миколи Д. Величка, співредактора „Свободи": „Редактор „Глоб-а": — Сердечно прошу, позвольте менї відповісти в кількох словах п. В. О. Гурскому, директорови польського інформаційного бюра, котрого листи були друковані у Вашій часописи.

„Пан Ґурский каже, що східна Галичина є етноґрафічно, ґеоґрафічно й історично польською. Нехай він прочитає собі працї авторитетів над сим питанем. Нехай читає Елїзі Реклюса, Едвіна Беркмана, професора Отта Гецша, професора Михайла Грушевського. Нехай читає навіть працї деяких польських авторів.

„Історія каже, що вже в XIII. столїтю істнувала независима Галицька Держава з королем Данилом, котрий в 1258 році оснував місто Львів, тепер столицю Галичини.

„Щодо плєбісциту, то се правда, що деякі американські Українці пропонували плєбісцит для полагодженя галицької справи, але велика більшість американських Українців і наші братя в старім краю відкинуть таку пропозицію, бо ми маємо право до самовизначеня, так, як инші національности.

„У східній Галичині Поляки творять 25% усього населеня. (Диви: „Free Poland", з 1-го лютого 1919, стор. 136). Я можу додати, що до сих 25% є вчислені Жиди. Решта населеня, 75%, се Українці. Се було би абсурдом годити ся на плєбісцит. 75% Українців у східній Галичині мають право до самовизначеня.

„І вони вже означили, що східна Галичина повинна належати до Української Народної Републики".

Страйк фризієрів в Ню Йорку.

Около 2.000 фризієрів у Бронкс, Ню Йорк Сіти, вийшли минувшого понедїлка рано на страйк. Вони побирали доси 20 долярів платні тижнево і 50% від доходу від суми понад 30 долярів тижнево. Тепер вони домагають ся 25 долярів тижневої платнї і 50% від доходу від суми понад 37 долярів тижнево. Властителї фризієрень кажуть, що на сї домаганя вони можуть згодити ся, однак фризієри домагають ся ще щось більше. Вони іменно домагають ся ще коротших годин працї. Хочуть мати півтора години обіду і не хочуть працювати в суботу по 9-тій годині вечером. Властителї не хочуть на се згодити ся, кажучи, що в суботу пополудни і вечером та в неділю до полудня вони заробляють майже всї гроші.

Клївленд посуває назад вказівку годинника.

Міська рада в Клївленд, Огайо, рішила одноголосно посунути в місті вказівку на годиннику о одну годину взад, як се було донедавна. Ухвала входить в житє в недїлю, 11. мая 1919. — Рівночасно ухвалено заборонити червоний прапор.

Важне для населеня Ню Йорку.

Посадник Ню Йорку, Іван Гайлен, підписав ухвалу сойму, яка говорить, що властитель дому мусить дати найменьше на десять днів наперед знати „тенентови" (комірникови), що він має опустити його дім. Повідомлене мусить бути на письмі; устне неважне. Ся ухвала обовязує не лише в місті Ню Йорку, але також в цїлім нюйорськім стейтї. Рівночасно сойм змодифікував закон про подруже по розводї. Дотеперішний закон говорить, що особа, яка розвела ся, може поновно подружити ся аж по упливі пятьох лїт від розводу. Новий закон говорить, що в такім случаю подруже може наступити вже по упливі трох років.

Судія унєважнив подруже.

Найвисший суд в Ню Йорку унєважнив подруже 17-лїтного Давида Вольфа, сина богатого купця, з Марією Джеферсон, яка передтим була занята яко домашна служниця Вольфа. Молодята побрали ся тайно 26. вересня 1918 року і втїкли обоє до Вірджінії. Батько Вольфа пошукував за ними, а знайшовши, привіз до Ню Йорку і тут віддав справу на судову дорогу. По переслуханю обох сторін судія унєважнив подруже з огляду на молодий вік жениха.

Найновійша статистика виказує, що місточко Монесен, в Пенсильванії, має найбільше чужинців, бо аж 80%.

Статистика виказує, що в 1918 році у Злучених Державах перестало виходити 1955 часописий: 1.400 тижневників, 120 днєвників, 300 місячників і 135 инших видавництв, або 5% усеї преси в Злучених Державах. Появило ся лише 776 нових часописий. Число нїмецьких ґазет впало з 490 на 327.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Урядове потверджене вістки про здачу большевиків.

Дня 7-го цьвітня 1919 українське міністерство війни в Станиславові оповістило урядово, що недалеко Ковля савєтська армія піддала ся Петлюрі. „35 гармат — говорить ся в звітї — вже передано Українцям. Ворожі відділи піддають ся ґрупами по кілька соток".

Порш у Еберта.

Дня 22. марта український амбасадор до Нїмеччини, Микола Порш, явив ся на авдієнції у президента нїмецької републики Еберта і вручив йому свої повновласти.

Дебата про Україну в француськім парляментї.

В понедїлок, 24. марта 1919, в француськім парляментї вела ся горяча дебата над українською справою. В дебатї посли парляменту остро критикували полїтику француського правительства супроти Українців. Провід в дебатї вів посол Френклїн-Бульон, голова парляментарної комісії для заграничних справ. В оборонї правительства відповідав міністер заграничних справ, Пішон.

Галичани в директорії.

Полковник Коновалець, командант Січових Стрільців, і др. Евген Петрушевич, голова Української Народної Ради в Західній Україні, вступили 27. марта 1919 в склад української директорії під проводом Петлюри, яко члени-відпоручники Галичини.

Василько послом в Швайцарії.

Віднеська „Слявіше Кореспонденц" донесла 5-го цьвітня 1919, що українське правительство іменувало Миколу Василька, репрезентанта Західної України у Відни, своїм послом в Берні, Швайцарія, на місце д-ра Лукасевича, назначеного правительством Скоропадського.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Кампанія проти єпископа Будки.

(Спеціяльна кореспонденція до „Свободи").

Проти українського єпископа Будки почала ся в Канаді рішуча боротьба в кругах шовіністичних Канадійців. Думалоб ся, що се боротьба релїґійних каст, та в дійсности так воно не є, хоч сю боротьбу започаткували властиво українські протестанти, противники єпископа Будки. Українські протестанти, котрі підчас війни воювали проти єпископа при помочи вінніпеґської газети „Фрі Прес", передали тепер своє оружє мілїтарному товариству у Вінніпеґу, яке і починає тепер боротьбу. Се товариство уважає єпископа Будку найбільшим ворогом Канади між Українцями, і в останнім часї рішило поставити правительству домагане, аби єпископа Будку сейчас депортувати з Канади, бо він є небезпечний для сеї домінії.

Головною провиною єпископа Будки в очах Канадійців є те, що він все стояв на ґрунтї української національної полїтики в Канаді і хоче двигнути українських кольоністів до такої степени, на якій нинї стоять канадійські Французи. Коли в Европі вибухла війна, а в Канаді прийшло до власти консервативне правительство під проводом Бордена, „Канадійський Русин", орґан єпископа Будки, писав: „Тепер якраз час прийти до заключень і осягнути вказівки для наших будучих полїтичних діяльностий, рішень і народної пропаґанди. Ми повинні бути взмозї дістати важні уступки для нашої народности. Декотрих наших приятелїв навчить ся, що се є небезпечним недоцїновати український елємент". Єпископ, як видно з повисших слів, старав ся виєднати у канадійського правительства національні полекші для Українців, якими тїшуть ся в Канаді Англійці та Французи; колиж се не стало ся, то заслуга в тім тих Українців, котрі відносили ся і відносять ся ворожо до єпископа.

Великий огонь вибух минувшого тижня в Йокогамі, великім містї в Японії; згоріло 2.000 будинків в торговельній частинї міста.

У фінляндськім парляментї є 192 посли: 80 соціялістів, 42 аґраріїв, 26 поступовців, 22 Шведів і 22 з инших партій.

Франція стратила у війнї 6.227 людий науки. Сам Париж стратив 3.378 студентів ріжних унїверситетів і колєґій та 350 журналїстів і письменників.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Т. Е., Пенсильванія. — Закон про відшкодоване в стейтї Пенсильванія каже, що частинно і легко ушкодженому робітникови, так як Ви, компанія має платити 50% зароблюваної ним суми, однак не більше як 10 і не меньше як 5 долярів тижнево, через протяг не більше 300 тижнів. Має покрити кошти лїкаря і лїчення через перші два тижнї. Закон каже, що компанія має право платити відшкодоване тижневими або місячними ратами, або може дати всьо відшкодоване разом. Се залежить від компанії. Ви старайте ся перевідати ся близше про свою справу на місци.

Яким Новосад.